Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | №50 (17173) | 1986 оной февралиин 28, пятница | Сэн 3 мүн.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съезд

СЪЕЗД ХҮДЭЛМЭРЕЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛҺЭЭР

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съезд Москвада, Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр. Манай социалис экономикодо хурдадхалгын айхабтар ехэ нөөсэнүүд бии гэhэн КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэлэй тобшололые манай колхозой дүй дүршэл эли тодоор батадхана, гэжэ Ставропольско хизаарай Степановска районой «Путь к коммунизму» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой **Н. Д. Терещенко** хэлэбэ. Арбан табан жэлэй туршада колхозой нэгэ гэшүүнэй бүтээдэг зүйл гурба дахин ехэ болоо юм.

Манай колхоздол адли, таряалангай ургасые, малай ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, энэ үндэhэ hуури дээрэ продукци үйлэдбэрилгын эрщые шангадхадаг, ашаг үрые дээшэлүүлдэг хэдэн арбаад ажахынууд хизаартамнай бии. Гэбэшье бидэнэртэй адли эрхэ байдалда байгаад, урагшаа ябадаггүй, харин заримдаа түйлаhанаа алдаhан ажахынуудшье олон. Мүнөө үедэ ажахы бүхэнэй ашаг үрэтэйгөөр хүдэлхын тулада бодото арга боломжонууд байгуулагданхай. Энээниие бултанай уялгата эрилтэ болгохо, гээгдэнги колхоз, совхозууд бусадай тэдхэмжэ дээрэ байхая болихо ёhотой гэжэ hанагдана.

Түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ республика дотор ургалтын эршын удаарhан хараа шэглэлые хубилгажа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ шадагдаа гээд Казахстанай Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь **Д. А. Кунаев** тэмдэглэбэ. Алмалта арьбалалтын, нөөсэ баялигуудые гамналгын асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдана. Республикын хүн зоной табадахи хубинь шэнэ гэрнүүдтэ орожо толлоhон байна.

Союзна республика бүхэниие бүхы талаар хүгжөөхэ тухай партиин гаргадаг анхарал оролдолготой, ленинскэ национальна политикын илан мандалгатай эдэ бүхы амжалтануудаа казахстанайхид таhаршагүйгөөр холбодог юм.

Хүдэлмэриингөө дүнгүүдые шүүмжэлхы ёhоор сэгнэхэ зуураа, бодото ажал ябуулгадань бии байгаа горитой дутуу дунданууд тушаа үгэ хэлэгшэ зааба. Промышленностьда жэлэй түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдэбэшье hаа, үйлэдбэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар хараалагдаhан ургалта түйлагдаагүй. Бидэндэ хабаатайгаар хэлэгдэhэн шүүмжэлэлые партийна ёhоор, зүбөөр хүлеэн абаад, тэрээнhээ шухала тобшололнуудые хэхэ ёhотойбди.

Партиин болон арадай үмэнэхи харюусалгаяа дээшэлүүлэн, партиин XXVII съездын табиhан зорилгонуудые бэелүүлхын тулада казахстанайхид хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө ба эрдэм мэдэсээ гамнахагүй юм гэжэ Д. А. Кунаев үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Грузиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь **Д. И. Патиашвили** үгэ хэлэхэдээ, мүнөөнэй эрхэ байдалда коммунист-хүтэлбэрилэгшын үүргэ ба удха шанар дээшэлнэ гэжэ тэмдэглэбэ. Тэрэнэй хубиин шэнжэнүүд—эдэбхи ба шадабари эрдэм мэдэсэ, хамаг юумэ хамтын хүсөөр шиидхэхэ хүсэл, өөртөө шүүмжэлхы ёhоор хандалга, хүнтэй үгээ ойлголсохо эрмэлзэл, олониитэтэй харилсаа холбоотой байлга социализмын эрхэ байдалда гүйсэд дүүрэнээр элирэн харагдана, хүмүүжүүлгын эрхим жэшээ боложо үгэнэ.

Албан тушаалаа хэтэрүүлдэг, өөрынгөө ябадалаар коммунистын нэрэ зэргые гутаадаг хүнүүдтэй республиканска партийна организациин ябуулдаг залан шууд тэмсэл тухай үгэ хэлэгшэ хөөрэбэ.

Февралиин 25-да, КПСС-эй XXVII съездын нээгдэhэн үдэр Грузида Совет засагай илаhаар 65 жэлэй ой гүйсэhэн байна гэжэ тэрэ мэдээсээд, урданай байдалhаа үлэhэн национальна асуудал Советскэ Союзда амжалтатайгаар шиидхэгдээ гэжэ мүнөө манай республикада, бүхы союзна республиканүүдтэл адли, эли тодоор харагдана гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

* * *

Үглөөнэй заседаниин түгэсхэлдэ СССР-эй Наукануудай академиин президент, академик **А. П. Александров** үгэ хэлэбэ.

Бүхы дэлхэйн олонхи хүнүүдтэл адли, манай ороной бүхы арад эб найрамдалые сахин хамгаалха талаар оролдосотой, залан сэхэ ябуулгануудые хэжэ байдагайнь түлөө Коммунис партидаа гүнзэгы сэдьхэлhээ талархажа байhанаа мэдүүлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Эрдэм ухаанда хабаатай хүнүүд ядерна дайнай аюулай ямар үргэн ехэ хэмжээнтэй, уршаг хойшолонгуудтай байхые илангаяа hайнаар мэдэжэ байhан дээрэhээ атомна буу зэбсэгүүдые бүрин хүсэдөөр усадхаха совет программые, манай партиин, манай гүрэнэй бэелүүлжэ байдаг эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлые бүримүhэн дэмжэнэ.

Эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха талаар бэелүүлэгдэжэ байдаг хэмжээнүүд тухайда үгэ хэлэгшэ тогтоhон байна. Һалбаринууд хоорондын эрдэм-техникын комплекснуудые байгуулха гэшэ тэдэнэй тоодо ороно. Һалбаринууд хоорондын эрдэм-техникын түрүүшын комплекснууд энэ жэлдэ хүдэлжэ эхилхэ. Эрдэм ухаанай түйлалтануудые үйлэдбэридэ эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ арга олгоhон бүлэг хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала. Машина бүтээлгые хүгжөөлгэдэ, тон шэнэ түхэлэй машинануудые байгуулгада, тэдэнэй бүхэ бэхи, найдамтай байлгые батадхалгада, хүдэлмэриинь нөөсэнүүдые үргэдхэлгэдэ эрдэм наукын үүргые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Тэрэнэй ажал ябуулгын обществодо аша туhа асархадань лэ эрдэмтэ тон ехээр сэдьхэлээ ханадаг гээшэ гэжэ президент үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ. Зүгөөр хэрбээ шухала, ашатай туhатай шэнжэлэлгын ашаглагдаагүй hаань, сэдьхэлээ ханалга тухай хэлэhэнэй хэрэгтэй юм аал? Гэбэшье иимэ ушарай тохёолдодог байhаниинь халагламаар. Эрдэм наукаар зохёон байгуулагдаhан бүхы юумэнэй манай Эхэ ороной аша туhада, тэрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ хэрэглэгдэхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй.

Прибор бүтээлгын, автомат хэрэгсэлнүүдэй ба хүтэлбэрилгын түхеэрэлгэнүүдэй министр **М. С. Шкабардня** трибунада гарахадаа, шэнэ эрхэ байдалда хүн бүхэн — хүдэлмэришэнhөө эхилээд, министр хүрэтэрөө — али бүхы хуушарhан юумэнhээ айнгүй арсажа, урдаа табиhан зорилгонуудаа бэелүүлхын тула ехэ оролдолго хэшээл гаргаха, үсэд нэтэрүүгээр ажаллаха зэргэтэй гэжэ мэдүүлээ.

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ министерствын хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд тухай үгэ хэлэгшэ саашадаа хөөрөө. Түйлаhан амжалтануудаа шүүмжэлхы ёhоор сэгнэжэ, шэнэ түсэбтэ табан жэлые эхилээбди гэжэ министр тэмдэглэбэ. Шухалын шухала бүлэг приборой технико зохёожо бүтээхэ талаар арадай ажахын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха гээшэ үшөө шиидхэгдээгүй байhан гол зорилгомнай болоно.

Үйлэдбэриин хэмжээнүүдые саашадань дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые хараалжа байhан тухайдаа үгэ хэлэгшэ съезддэ элидхээ.

Технологинуудай хурдан түргэнөөр хубилгагдажа, автомадаар хангаха хэрэгэй, кибернетикын болон информатикын эршэмтэйгээр хүгжөөгдэжэ байhые хараада абажа, кадрнуудые hурган бэлдэхэ, тэдэнэй мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ гэhэн ниитэ гүрэнэй системэ hаяын сагта байгуулха гэhэн дурадхал тэрэ оруулба.

Кубын Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын Гүрэнэй Соведэй болон Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Фидель Кастро Рус**, Вьетнамай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь **Ле Зуан**, Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Войцех Ярузельский** съезд дээрэ амаршалгын үгэнүүдые хэлэбэ.

* * *

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. А. Громыко** февралиин 26-най үдэшын заседани дээрэ түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Хэдэн арбан жэлэй хугасаа соо бэелүүлэгдэжэ, манай шэнэ амжалтануудай үндэhэ hуури табижа байhан бүхы юумые съездын делегадууд, тэдэнэртэй хамта бүхы парти эрилтэ ехэтэйгээр сэгнэжэ байна гэжэ тэрэ хэлээ. Хүн түрэлтэниие буу зэбсэгүүдые бүтээлгын харата муухай ябуулгануудhаа зайсуулан сараха харгы зам олдохо байха гэжэ совет хүнүүд, манай союзнигууд болон ханинар, бүхы арадууд хүлеэнэ. Соведүүдэй орон бүхы нэрэ хүндээ, политикынгаа бүхы үүргэ нүлөөе эб найрамдалай аша туhада зорюулха юм.

Манай түсэбүүдэй асари ехэ хэмжээн социалис байгуулалтада нэбтэрүүлэгдэhэн бүхы нөөсэнүүдые элсүүлхэ эрилтэ табина гэжэ тэрэ үгээ үргэлжэлүүлбэ. Арадай депутадуудай Соведүүдые бүрин хүсэдөөр хэрэглэхэ гэhэн эрилтэ хадаа манай гүрэнэй, ниитын ажабайдалай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Нютагай Соведүүдэй уялгануудые дүүргэхэбди гэжэ гоё гоёор мэдүүлhэн аад, бодото дээрээ шиидхэбэринүүдые баталан абахаhаа ондоо мүртэй юумэ хэдэггүй байhан ушарые усадхахаар саг ерээ гэжэ съездын трибуна дээрэhээ эрид шууд тэмдэглэхэ шухала.

Ямар нэгэн асуудалтайгаар ерэhэн хүнүүдтэ халирхай хүйтөөр хандаха ябадалаа энэрхы дулаан анхарал оролдолгоор hэлгэхэ хэрэгтэй. Энэ ушар депутат бүхэнэй, гүйсэдхэхэ комитет бүхэнэй, Совет бүхэнэй ажал ябуулгын хуули ёhон болохо зэргэтэй. Депутадтай уулзангүйгөөр, нэгэшье эрхэтэн гаража ошохо ёhогүй.

Орон доторой хүгжэлтын бүхы түсэбүүд, Совет гүрэнэй түсэбүүд, дотоодын хэрэгүүдтэ бэелүүлэгдэхэ манай стратеги — эдэ бүгэдэ хүнэй эрхэнүүдые, хүнэй сүлөөнүүдые гүнзэгы сэдьхэлhээ хүндэлэлтын, энэрхы hайхан хандасын, ажаябаха гэhэн хүнэй нангин эрхые эгээл абьяастайгаар хамгаалгын үрэ дүн болохо байна гэжэ А. А. Громыко үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглээ.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

ИНФОРМАЦИОННО ДЭЭСЭЛ

...XVII съездын февралиин 26-най үдэ... дээрэ партиин XXVII съезддэ КПСС-... Политическэ элидхэлые, КПСС-эй ...алгалтын комиссиин тоосоото элид-... хэлсэлгэ үргэлжэлhэн байгаа.

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...А. Громыко, В. И. Ленинэй нэрэмжэ-...й улhанай комбинадай бүд нэхэгшэ ...а, КПСС-эй Челябинска обкомой нэ-...арь Г. Г. Ведерников, Узбекистанай ...К-гай нэгэдэхи секретарь И. Б. Ус-... Тюменскэ областиин КПСС-эй Сур-...ой нэгэдэхи секретарь Н. Г. Аникин, ...партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь ...гшэд үгэ хэлээ.

...маниин Социалис нэгэдэмэл партиин ...альна секретарь, Германиин Демо-...еспубликын Гүрэнэй Соведэй Түрүү-... Хонеккер, Чехословакиин Коммунис ...ай Генеральна секретарь, Чехослова-...с Республикын Президент Густав Гу-... Социалис хүдэлмэришэнэй партиин ...кретарь Янош Кадар съездые амар-...

* * *

...оюзай Коммунис партиин XXVII ...ой февралиин 27-до хүдэлмэреэ ур-...

...С-эй ЦК-гай секретарь Е. К. Лига-... Ленинградска обкомой нэгэдэхи сек-... Соловьев, Казахай ССР-эй Целино-...тиин Кургальджинска районой Аман-...мжэтэ совхозой трактористка Н. В. ...виин, Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи ...К. Пуго үглөөнэй заседани дээрэ

...Коммунис партиин ЦК-гай Генераль-... Болгариин Арадай Республикын ...дэй Түрүүлэгшэ нүхэр Тодор Живков ...адагшадые амаршалба.

...ашкирай обкомой нэгэдэхи секретарь ...ов элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлээ.

...ыниин Коммунис партиин Генеральна ...мыниин Социалис Республикын Пре-... Николае Чаушеску амаршалгын үгэ

...комиссиин элидхэлые съезд шагнаба. ...үрүүлэгшэ нүхэр Г. П. Разумовский

...елегадууд мандатна комиссиин элид-...дуугаар батална.

...нүхэд: Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэ-... машина бүтээлгын завод» гэжэ үй-...гэдэлэй заhабарилагша Н. М. Ершо-...жанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи ...М. Багиров үгэ хэлээ.

...аседаниин түгэсхэлдэ нүхэд: Монго-...революционно партиин ЦК-гай Ге-...ретарь, Монголой Арадай Республи-... Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэг-... Батмунх, МПЛА—Ажалай партиин ...Анголын Арадай Республикын Прези-...дуарду душ Сантуш, Лаосой Арадай-...о партиин Генеральна секретарь, Лао-...Демократическа Республикын Мини-...оведэй Түрүүлэгшэ Кейсон Фомвихан ...ршалаа.

ПАРТИИН УРЯАГААР ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУДТА ДАБШАЯ!

ЗОРИЛГОМНАЙ ЭЛИ ТОДО

...XVII съезд дээрэ ...гай Генеральна ...хэр М. С. Горбаче-... олитическэ элид-... ороной хүн зон, «Знамя Ленина» ...ажалшад анхарал-...ажа, уншажа, на-... шэнжэлэн үзэжэ ...аяа намда, хү-...дэг хүндэ «Эдеэ ...уудалнуудые бэе-...лашагүй зорилго ...ёрдохи бүлэг соохи ...дүтэ. Мал болон ...лай продукциин ...ид хорооожо, эдеэ ...илнүүдэй фондые ...эшэ тон ехэ удха ...айна. Тиигэншьегүй ...б гэхэдэ, продук-...ар хадагалhанhаа, ...аа ехэхэн гээлтэдэ ... Тэрэнэй хажуугаар ...онь hаажа эльгээ-...эрэhээ, мүн ургаса муугаар хурааhанhаа баhал ехэхэн хохидолдо ородог гээшэбди. Эдэ бүгэдэ хүдөө ажахы хүгжөөлгын хангалтагүй дабшасын гол шалтагаануудай нэгэниинь болоно гэхэдэ алдуугүй. Ушар тиимэhээ энэ табан жэлэй хугасаа соо хүдөө ажахые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ талаар түсэбэй ёhоор ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

Манай ажахы партиин XXVII съездын хүндэлэлдэ зорюулан, байгша ондо таряан болон мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар үндэр социалис уялгануудые абажа, республика дотороо hайшаалта үүсхэлнүүдые гаргаба гээшэ. Иигэжэ бидэ арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаhанай болон таряан ажалай хүгжөөлгые дээшэлүүлhэнэй ашаар дүн хамта 67,2 мянган центнер ороохо, 8,6 мянган центнер hү, 4,5 мянган центнер мяха, 910 центнер ноохо абаха, гүрэн түрэдөө 15 мянган центнер ороохо таряа, 7,4 мянган центнер hү, 4,1 мянган центнер мяха, 440 центнер ноохо (сэбэр утаhаарнь тоолоходо), худалдаха ёhотойбди.

Абаhан уялгаяа бэелүүлхэ арга боломжо манда гүйсэд бии. Мүнөө ажахымнай механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые түгэс бэлэдхэлтэй угтажа байна. Үрэhэ хүрэнгэмнайшье тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй.

Байгша ондо hү hаамшье хараа байса дээшэлээ. Түл түрэсэшье олоор абтажа, мүнөөдэрэй байдалаар 8000 хурьган абтаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэнэ.

Таряан ажалые саашадань хүгжөөхын түлэ ашаг үрэ ехэтэй түрүү технологи үргэнөөр нэбтэрүүлхээр хараалнабди. Тиигэжэ тогтууритай баян ургаса абадаг болохо, ниитынгэ адууhа малда элбэг хүрэхэ тэжээлэй бааза байгуулха болонобди.

КПСС-эй XXVII съезд дээрэ Эдеэ хоолой программа бүри гүнзэгы удха шанартайгаар табигдаба. Тэрэнэй дүүргэлтэhээ Эхэ ороноймнай экономиконь сэхэ дулдыдаха ха юм. Тиимэhээ энэ съездын хараалhан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэг манай гарта байна бшуу.

Н. ЦЫРЕНДАШИЕВ,
Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат.

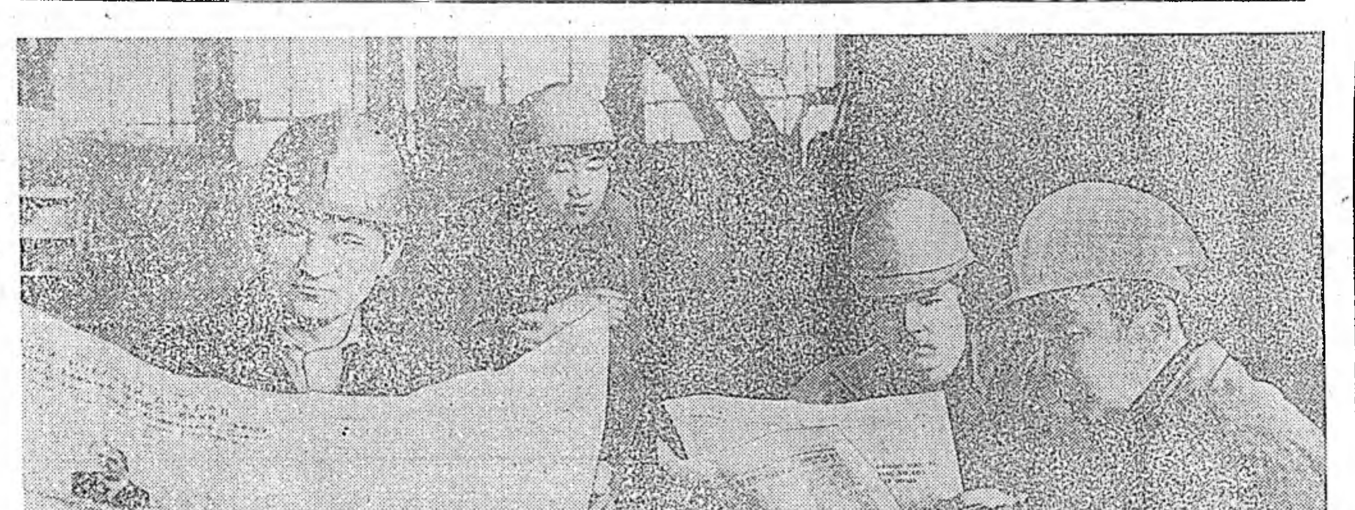

Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой хүдэлмэришэд КПСС-эй XXVII съездын нээгдэhэн үдэрhөө хойшо тэрэнэй хүдэлмэреэр ехэтэ hонирхон, съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр М. С. Горбачевой хэhэн Политическэ элидхэлые шудалжа эхилбэ.

Заводой нэгэдэхи цехэй партийна организаци 35 коммунисттай юм. Партийна организациин секретарь Г. И. Лагойда (зураг дээрэ зүүн гарhаа) хамта хүдэлдэг нүхэдтэйгөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр М. С. Горбачевой Политическэ элидхэл тушаа хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...АРЮУЛХАБДИ

...бидэ коммунист-...шэ, харин бүхы со-...эй хүлеэhэн пар-...XVII съезд хүдэл-...илжэ, тэрээн дээрэ ...Генеральна секре-... Горбачевой гүнзэ-... сэбэр сэхэ, шүүм-...оор хэhэн элидхэл ...эй зүрхэ сэдьхэлдэ ...хадуургдаа ёhотой. ...агнажа, газетэдэ ун-...адаа түрэл партияа ...ндоо нюдөөр хара-... боложо, ажал ябуул-...эн зүрхэнhөө омо-... байнаб. Энэ ехэ нэ-...эй партиин гэшүүн ... бүришье урма ба-...нэ үе сагай ман-...дэ коммунистнууд лэ ...эдьнгөө үндэр бү-...жалаар бусадта жэ-...улха ёhотойбди. Би ...эй туршада хонишо-...аллажа, яhала баян ...эптэй болоо аабзаб ...л дүршэлөө залуу-...дамжуугхые оролдо-...агби. Энэ жэлдэ би-... үбшэн эхэ хонидые ...гоо бүхы: отаранууд-...үлжа абаад, харуу-...айнабди ...ние түрүүлжэ, хурьга-...арзада оруулангүй то-...гохо зорилго табиганхай гээшэ. Энэмнай муу бэшээр бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гараhан хурьгад үхэл гарзада ороогүй. Хонид түрэжэ дүүрээ. Хурьгадаа гарзагүйгөөр томо болгохо арга боломжо манда дүүрэн бии. Һайн, гүйсэд хүрэхэ үбhэтэйбди. Юрэдөөл, бүхы шадалаараа оролдохобди.

Үшөө нэгэ шухала асуудал гэхэдэ, КПСС-эй Генеральна секретарь нүхэр М. С. Горбачевой элидхэл соогоо партиин гэшүүнэй арюун сэбэр, үнэн сэхэ шэнжэ шанар тухай тон зүбөөр, нюуса нюулгагүйгөөр сэхэ руунь хэлэhэниинь ехэ hайшаалтай. Иигэжэл бүхы коммунистнуудай бэе бэедээ дутуу дундануудаа сэхэ хэлэжэ, эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг байгаа hаа партиимнай зэргэ сэбэр байха байна бшуу. Партиин Уставай эрилтэнүүдые заатагүй дүүргэхэ, партийна журам сахилгые дээшэлүүлхэ тухай шангаар хэлэгдээ. Энэ тон зүб. Эдэл коммунистын нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ байна ха юм.

Б. Д. РИНЧИНОВ,
Яруунын районой «Дружба» колхозой Ленинэй ба Ажалай Улаан Тугай орденуудаар шагнагдаhан хонишон.

Үсэгэлдэр үглөөгүүр Буряадай хүдөө ажахын институдай актова зал соо митинг болобо. Тэрэниие нээhэн институдай парткомой секретарь В. С. Ларченко үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй XXVII съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр М. С. Горбачевой хэhэн Политическэ элидхэл соо бидэндэ хабаатай ехэ удха шанартай үгэнүүд хэлэгдэбэ гэжэ онсо тэмдэглээ. Ороной эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ түгэс бэлэдхэлтэй хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хэрэгтэй. Тиимэhээ hуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие бүри нарижуулан hайжаруулха хэрэгтэ манай коллектив хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудтай гэжэ тэрэ зааhан байна.

Удаань политэкономиин кафедрые даагша К. Л. Цыбеновтэ үгэ үгтэбэ. Партиин, орон доторхи болон гадаадын политикые бүримүhэн дэмжэжэ байhанаа мэдүүлэн, нэгэ үдэрэйнгөө салин хүлhые Эб найрамдалай совет жасада оруулха тухай үүсхэл гаргажа, дэмжэхыень эндэ суглаарагшадые уряалhан байна. Экономическа факультедэй профбюрогой түрүүлэгшэ П. А. Амагаев, агрохимиин кафедрын багша, КПСС-эй XXIII съездын делегат В. И. Титов, хүдөө ажахые механизацилгын факультедэй ВЛКСМ-эй бюрогой секретариин орлогшо Н. Будаев болон бусад энэ үүсхэлые халуунаар дэмжэбэ.

ХЭРЭГЭЭРЭЭ ХАРЮУСАХАБДИ

Митингдэ хабаадагшад тогтоол батална. КПСС-эй XXVII съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэhэн Политическэ элидхэлые hайшаан дэмжэхэ, тэрээн соо хэлэгдэhэн заабаринуудые хүтэлбэри болгон абаха, нэгэ үдэрэйнгөө салин хүлhые Эб найрамдалай совет жасада дамжуулха гэжэ институдай коллектив шиидхэhэн байна.

С. ДУГАРОВА,
ВЛКСМ-эй комитедэй секретариин орлогшо.

БУЛТА ЗҮБШӨӨНЭБДИ

КПСС-эй XXVII съезддэ партиин ЦК-гай Политическэ элидхэл хэhэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев коммунистын нэрэ хүндэ тухай тон зүбөөр хэлээ. Хубиингаа хэрэгые хамагhаа үлүүгээр тоолодог, гүрэнэй мүнгэ зөөри хулгайлжа, гэмтэ ябадал гаргадаг хүнүүд манай дунда үсөөншье hаа, бии гээшэ. Нюуха, далдалхашье юумэн үгы. Хаража, дуулажа байхада тушаалhаа буулгагдаhан зарим хүтэлбэрилэгшэд ондоо ажахыда гү, али райондо ошоод бүри ехэ тушаалтай болонхой байдаг. Энээниие юун гэжэ сэгнэхээр бэ? Партийна организаци, коммунистнууд залуушуулые хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхэдээ hурган хүмүүжүүлхэ ёhотой. Залуу мэргэжэлтэдые hурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэримнай мартагдашана. Эндэл алдуу гаргагдана ха. Жэшээнь, совхозой директор коммунистнуудай урда тоосоо хэхэ ёhотой. Олонхи ушарта ажахын хүтэлбэрилэгшэ партийна организациие зонхилхо, өөрынгөө хүтэлбэри доро байлгаха дуратай байдаг. Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудые дары усадхаха тухай Политическэ элидхэл соо сэхэ заагдаhандань булта зүбшөөнэбди.

Ц. ЦЫДЕНОВА,
пенсионерка, КПСС-эй XXV съездын делегат.
Хэжэнгэ.

Ахалагша хонишон Георгий Мархаевич Бимбаевые партиин энэ съезддэ үдэшэhэн бидэ амжалтата ажалыень нэрэтэй солотойгоор үргэлжэлүүлжэ байнабди. Хурьгад мүнөөшье гараhаар. Абтаhан хурьгадаа

ОМОГОРХОЛОЙ ОШОН БАДАРНА

гарза хоролтогүй түлжүүлхын түлөө ехэ оролдогдоно. Георгий Мархаевич Москва мордохоhоо урид отарадаа хүсэд хүрэхөөр үбhэ, таряа талханай зүйл асаржа үгөө hэн. КПСС-эй XXVII съездын нээгдэhэн үдэр сүлөөгүйхэн байгдаа. Нарай хурьгадаа харууhалжа тухагүй байбашье, бидэ телевизорээр хаража, партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр М. С. Горбачевой хэhэн элидхэлые шагнаабди. Манай бригадын гэшүүн энэ съезддэ хабаадана гэжэ hанахада сэдьхэлдэ омогорхолой ошон бадарна ха юм. Георгий Мархаевичнай бусахадаа бүришье hонирхолтойгоор хөөрэхэ даа. Бидэнэй зорилго ехэ. Абаhан хурьгадаа hайнаар түлжүүлжэ, хараалhан зорилгоёо сүм бэелүүлхээр ажаллахабди.

К. БИМБАЕВА,
Хориин районой Үдын совхозой хонишон.

ТОДОРХОЙ ЗАМ ХАРААЛАГДАА

Партиин XXVII съездын нээгдэhэн үдэр фермымнай hаалишад улаан булангаа сугларжа, Москвагай Кремлиин Съезднүүдэй ордон соохоо хэгдэhэн дамжуулга телевизорээрээ хаража hонирхоо. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой КПСС-эй XXVII съезд дээрэ хэhэн партиин ЦК-гай Политическэ элидхэлые шагнаад байхадаа, олон юумэ бодомжолхоор hэн. Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэдөө гээлтэ хоролтыень усадхаха гээшэ зүб гэжэ hананаб. Бидэ hаалишад hү hаахадаа сагаан эдеэ дуhалаар суглуулна гээшэбди. Манай hааhан hү тушаажа абадаг Хурамхаанай тоhоной заводто орожо харабал гэмшэхээр, гэлыхээр даа. Эндэ цех соо ороходо, hүн шулуудамал өөр дээрэ адхарhан байха. Иигэжэ hааhан hүндэмнай hаланаар хандажа байhан заводой хүдэлмэришэд ганса литр hү адхаа бэшэ даа. Энээн тухай бодомжолжо, тодорхой хэмжээ абахаар гэжэ hананаб.

Манай фермын коллектив кварталайнгаа түсэбые уридшалан дүүргэхээр абаhан социалис уялгаяа бэелүүлхэ дүтэлөө. Бидэ үбэлжэлгэеэ эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ, үнеэдэйнгээ hү шэмые эрид дээшэлүүлхээр бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажалланабди. Тобшолбол, манай коллектив партиингаа хараалhан тодорхой замаар дабшаха хүсэлэнтэй.

С. ТАРАСОВА,
Хурамхаанай районой Аргатын совхозой hаалишан, фермын партийна бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съезд

СЪЕЗД ХҮДЭЛМЭРЕЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЬЭ

[Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта].

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Костромской үйлдэлэй комбинадай бүд нэхэгшэ В. Н. Плотнова трибунада гараба. Ороной социально-экономическэ хүгжэлтые хурдадхаха хэрэг шэглэл, урдамнай табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэдэ тон шэнэ ёһоор хандалга, совет хүнүүдэй ажабайдалые хайшан гэжэ бүри һайн болгохо гээшэб, бүхы дэлхэй дээрэ дажа амгалан тайбан байдал сахилгын гэһэн анхарал оролдолго бүхы зүрхэ сэдьхэлэймнай хананаа. Энэ хадаа үнэн зүб, арадай политика болоно гэжэ хүдэлмэришэн эхэнэр, тон юрынхөөр хэлэхэ байнаб. Тэрэниие бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ һайшаажа, дэмжэнэбди.

Политическэ элидхэл дотор манай бэелүүлхэ зорилгонууд, ушарха байгаа дутуу дунданууд тухай үнэн сэхэ хөөрэлдөөн эхин табигдаа. [illegible]

Хүдэлмэриин шэнэдхэн һайжаруулгын ажал эхин партийна организацинууд болон партийна булгэмүүдтэхи эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриие [illegible]

Техникын шэнэ үндэһэ һуури дээрэ арадай ажахые һэльбэн шэнэдхэхэ [illegible]

Партиин Түбэй Комитедэй дэргэдэхи [illegible]

Эртэ урдын, мүн тиихэтээ хамта шэнэ Сургут хотын нефть болон газ ехээр олзоборилдог районой түбэй партийна организаци эдэ шэнэдхэлгэнүүдтэ өөрынгөө хубитые оруулдаг юм. Мүнөө үедэ доодо шатын үйлэдбэриин коллективүүдтэхи хүдэлмэриие һайжаруулгада партиин горком гол анхаралаа хандуулна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Хүнүүдэй ажалай эрхэ байдалые ба һуудал байдалые һайжаруулгада ехэ анхарал хандуулагдана.

Түлишын нөөсэнүүдээр айхабтар баян манай район мүнөө болотор элшэ хүсэнэй горитой ехэ хубиие Ураалһаа абадаг. Имэ байдалые хубилгажа боломоор.

Саашань үгэ хэлэгшэ гэр байрын ба социальна ажаһуудалай барилгын асуудалнууд дээрэ тогтоһон байна. Зарим министерствэнүүд болон албан зургаанууд тус асуудалые өөһэдөө шиидхэхые хүсэнэгүй гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Залуушуулай ордонгой, пионернүүдэй байшангай, дремтеатрай барилгые олон жэл эхил- [illegible] дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүдһээ, ажалшадай бэшэгүүдһээ бидэ мэдэжэ абаабди гээд Эстониин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь **К. Г. Вайно** тэмдэглэбэ. Хүнүүд дутуу дундануудта бүри эбсэшэгүйгөөр хандадаг болоо гээшэ.

Гэбэшье хүдэлмэриие шэнэдхэн һайжаруулга һанаанда [illegible] жуулха шухала асуудалнууд дээрэ К. Г. Вайно тодорхойгоор хандаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой үүсхэлээр уласхоорондын оршондо манай ороной бэелүүлдэг эдэбхитэй хараа журам, манай дотоодын шиидхэгдээгүй асуудалнуудые байһан соонь айнгүйгөөр шэнжэлхэ ябадал болбол совет бодото байдал тухай, амгалан тайбан байдалда ажаһууха манай үнэн зүрхэнэй эрмэлзэл тухай олон хүнүүдтэ ойлгуулаа.

Съездын үзэмжэдэ табигдаһан партиин Программын шэнэ найруулгын болон КПСС-эй Уставта оруулагдаха хубилалтануудай проектнүүдые баталхые делегат дурадхаба.

Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин ЦК-гай Генеральна секретарь ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Эрих Хонеккер, Чехословакиин Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Густав Гусак, Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Генеральна секретарь Янош Кадар съезд дээрэ амаршалгын үгэ хэлэбэд.

Февралиин 27-до съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

* * *

Съездэ Центральна Комитедэй хэпэн Политическэ элидхэлые, КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын, партиин Уставта оруулагдаха хубилалтануудай проектнүүдые, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоое партиин XXVII съездын делегадууд зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлпөөр. Делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо совет обществын социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха харгы замууд хараалагдана, манай урагшаа дабшалтада һаад тойбо ушаруулжа байһан дутуу дунданууд зоримгойгоор, залан сэхээр элирүүлэгдэнэ, коммунис байгуулалтын, эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлэй асари ехэ программые бодото дээрэнь бэелүүлхые шиидэнхэй байһаниинь тэмдэглэгдэнэ.

Февралиин 27-ной үглөөнэй 10 час. Үглөөнэй заседани дээрэ КПСС-эй ЦК-гай секретарь Е. К. Лигачев түрүүлэн үгэ хэлэбэ.

XXVII съезд партиин политическэ намтарта тон шухала һуури эзэлхэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ хадаа стратегическэ шиидхэбэринүүдэй съезд болоно. Эдэ шиидхэбэринүүдэй баталагдан абтаха байһан ушар совет хүнүүдэй далаад жэлэй хугасаа соохи шэн габьята, үрэ түгэс ажалаар, социализмын хэмжээлэшэгүй түйлалтануудаар бэлдэгдэһэн байна. Тэдэ апрелиин (1985 он) Пленумэй хараа шэглэлые тодорхойлхын тула түүхэтэ үндэһэ һуури, урма зоригой эшэ үндэһэн болоо. Партиин хараалһан стратеги КПСС-эй баян дүй дүршэлые бэдэжэ шэнгээжэ, залан сэхэ байлгын ба шэнэ үүсхэл эдэбхиин ленинскэ ёһо заншалнуудые хүгжөөһэн байна. М. С. Горбачев түрүүтэй ЦК-гай, Политбюрогой ба Секретариадай ажал ябуулгада апрелиин Пленумэй суртал һургаалнууд тодорхой үүргэ нүлөө үзүүлээ гэжэ ЦК-гай гэшүүн туладаа съездын делегадуудта элидхэхые хүсэнэб.

Дотоодын политикын талаар Политбюрогой бэелүүлһэн зоримгой ябуулганууд экономико болон эрдэм ухаае, ажахы эрхилэлгые нарижуулан һайжаруулгын, нийтын ёһо гуримые бэхижүүлгын зам табиһан байна. Уласхоорондын асуудалнуудта Политбюро шэнэ ёһоор хандаба. Бүхы оронуудай ба арадуудай аюулгүй байдал тухай анхарал оролдолгоор нэбтэрһэн совет гадаадын политическэ эдэбхи үүсхэлнүүдые бүхы дэлхэй үндэрөөр сэгнэнэ.

Ямаршье ушарта КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, Секретариат үндэр ехэ эрилтын, һанамжануудаа үнэн сэхээр халан абалсалгын оршон байдалда ажал ябуулгаяа хамтаараа бэелүүлнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Кадрова политикада тэрэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ. Съездын урда тээхи үедэ шэнэ хүсэнүүд дэбжүүлэгдэһэн, партиин шалгагдамал кадрова корпус мүнөөнэй эрхэ байдалда ажал хэрэгээ ямараар эмхидхэхэ ёһотойб гэжэ бусадһаа үлүү һайнаар ойлгодог шэнэ хүнүүдээр нэмээгдэһэн байгаа. Энэ хадаа орон дотор бэелүүлэгдэжэ байһан хубилалтануудай шухала зүйл болоно.

Манай арад Эхэ орондоо туһатай, хатуу шанга зантай, бэлиг шадабаритай гээшэ. Гэбэшье заримдаа хүнүүдэй зохёохы, залан сэхэ ажал ябуулга — арадай үнэтэ баялиг хии талаар гаргашалагдадаг байна. Бэеэ даагаад ажаллажа шадаха, өөрын һанал бодолтой, ехэ харюусалгые бэе дээрээ зоримгойгоор даажа абадаг зохёохы бэлиг шадабаритай хүнүүдые али болохоор урмашуулха шухала.

Кадрова хүдэлмэридэ ушарһан дутуу дундануудые, хазагай ябадалые парти шууд сэхээр заһаруулдаг гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Энэнь арад зоной дунда халуунаар һайшаан дэмжэгдэдэг юм. Зарим хүтэлбэрилэгшэд гол түлэб дүлэтэ уряа лозунг гаргаад, политическэ нэрэ хүндэтэй болохые оролдодог байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Жэшээтэ һайн предприяти баринабди, коммунис ёһо заншалтай город бодхоонобди! Ухаатай сэсэн уряа лозунгнуудые соносхоходоо, тэдэнние эмхидхэлэй хүсэлэл оролдолгонуудаар батадхаха тухай заримдаа мүртэй анхарал хандуулдаггүй байна. Байрын гэрнүүдые, һургуулинуудые, больницануудые барилга, үйлэдбэриин һайн һуудал байдал байгуулга гол анхаралда абтадаггүй. Олохон хүтэлбэрилэгшэд энэ талаар даабаринуудаа дүүргэнгүй, таһалдалда оруулдаг байна.

Совет обществын политическэ талаараа тогтууритай байлгые, манай ороной хүгжэлтэ дэбжэлтые гол түлэб партиин зүб социальна политикын тодорхойлдог байһые хараада абаха хэрэгтэй. Эгээл тиимэһээ социально-соёлой комплексын материально-техническэ баазые хүгжөөлгэ, тэрэниие эгээл үндэр дээдэ хэмжээндэ гаргалга хадаа партийна болон гүрэнэй зургаануудай шухалын шухала зорилго болоно.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудые партийна ёһоор хүмүүжүүлгэдэ, манай бүхы ажал ябуулгада зохёон байгуулхы шүүмжэлгэ, өөрыгөө шүүмжэлгэ ехэ үүргэ дүүргэдэг.

Ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ марксистско-ленинскэ үзэл сурталай зохёохы хүсые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ шухала.

Ойрын үедэ гэгээрэлэй талаар ехэ юумэ хэхэ зэргэтэйбди. Дунда болон дээдэ һургуулиие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэй. Эрдэм-техникын дэбжэлтын ашаар горитой бүлэг ажалшадай шэнэ эрхэ байдалда хүдэлжэ шадахагүй үлүү хүнүүд болошохогүйнь тула социализм ехэ юумэ бэелүүлдэг, саашадаашье бэелүүлхэ байна.

Эрдэм-техникын дэбжэлтын эрхэ байдалда үзэл сурталай эмхинүүдые обществын оюун ухаан бодолой һалбариие информатикын болон электроникын мүнөөнэй хэрэгсэлнүүдээр хангаха гээшэ онсо шухала удха шанартай гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Манай орон дотор үзэл сурталай, эрдэм, соёлой ёһотойл мүнөөнэй, хүсэтэ техническэ үндэһэ һуури байгуулха талаар парти ехэ хүдэлмэри ябуулха байна.

Обществын бүхы һалбаринуудта хубилалтанууд хэгдэжэ байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай секретарь мэдүүлээ. Байгуулагдаһан социализмые нарижуулан һайжаруулгын, коммунизм тээшэ дабшалгын үргэн ехэ программатайгаар, эб найрамдалай ба буу зэбсэгүүдые хуряалгын бүхы хүн түрэлтэнэй хүсөөр замбуулинай дайдые амгалан тайбанаар ашаглалгын үргэн ехэ түсэбүүдтэйгээр манай орон гурбадахи мянган жэлэй богоһо дээрэ хүрэжэ ерэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Политическэ элидхэлэй захяа заабаринууд манай арадай, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай ажабайдалай аша туһые элирхэйлэн харуулна гэжэ партиин Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь **Ю. Ф. Соловьев** хэлэбэ.

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй, тэрэнэй түгэсхэхы жэлэй даабаринуудые ленинградайхид дүүргэбэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Бүхы коллективүүдэй эршэтэ габшагай ажал, гурим болон журамые бэхижүүлгэ, алмалта арьбалалта хэлгэ, нийтын үйлэдбэриие эршэдхэлгэ түйлагдаһан амжалтануудай эшэ үндэһэн болоно.

Бидэ зохихо тобшололнуудые хэжэ, манай түсэбүүдтэ горитой хубилалтануудые оруулаа һэмди, гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Тобшолон хэлэбэл, арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлдэ станок, прибор бүтээлгэ, электронико, электротехникэ, бүхы промышленностьда орходоо, хоёр дахин шахуу түргөөр хүгжөөгдэхөөр хараалагданхай. Бүри ойрын жэлнүүдтэ хараа байса үрэ дүнгүүдые бодото дээрэнь түйлахын тулада шанарые һайжаруулха бүхы нөөсэнүүдые элирүүлэн хэрэглэхэ талаар партийна организацинууд эмхидхэлэй политическэ хүдэлмэри ябуулдаг.

Трибуна дээрэ—Целиноградска областиин Амангельдын нэрэмжэтэ совхозой трактористка **Н. В. Геллерт.** Тэрэнэй бүхы намтарынь Казахстанай тала дайдатай холбоотой юм. Эндэ тэрэ түрэжэ, ехэ болоһон, таряашанай ажалай баяр жаргалые мэдэжэ абаһан. Коммунис байгуулалтын харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхэ шэнэ замуудые тодорхойлходоо, партиин Центральна Комитедэй ажалшадтайгаа саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэдэг, тэдэнэрэй һанамжа болон дүй дүршэлдэ түшэглэдэг байһаниинь бидэндэ илангаяа һайшаагдана гэжэ делегат хэлэбэ.

Манай олон үндэһэ яһатанай республикые «зуугаад хэлэнэй түби» гэжэ хурсаар нэрлэдэг гээшэ гэжэ үгэ хэлэгшэ саашань хэлэбэ. СССР-тэ хүнэй эрхэнүүд эбдэгдэнэ гээд

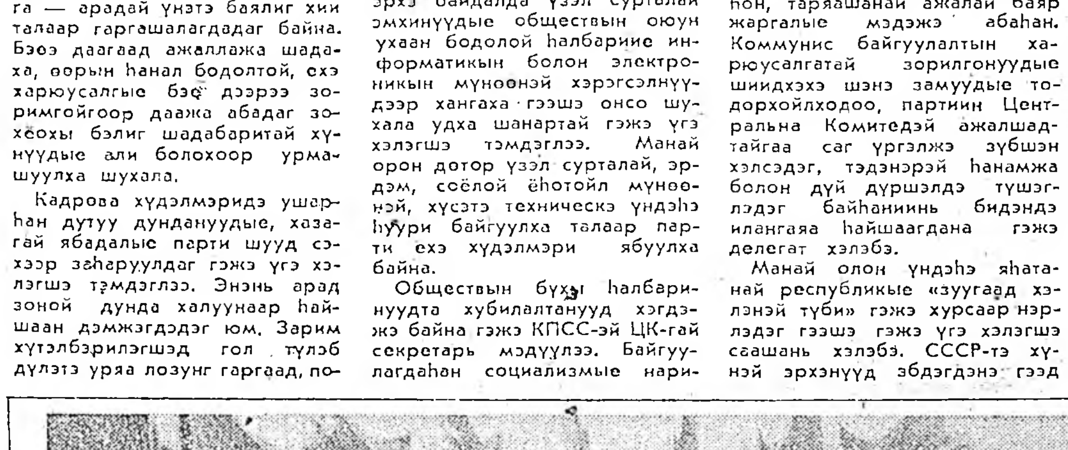

МОСКВА. Выставкын Түбэй залда КПСС-эй XXVII съездэ зорюулагдажа, «Бидэ коммунизм байгуулнабди» гэһэн уран зурагай бүхэсоюзна выставкэ нээгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь, [illegible] рааша, профессор Т. Т. Салахов [illegible] хилын саанахи журналистнуудые танилсуулна.

МОСКВА. Нийслэлэй Октябрьска талмай дээрэхи В. И. Ленинэй хүшөө.

ТАСС-ай фотохронико.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

БАРИЛГЫН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ «РСФСР-ЭЙ ГАБЬЯАТА БАРИЛГАШАН» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Барилгын талаар габьяатай байһанайнь, олон жэлдэ үнэн сэхээр ажаллаһанайнь түлөө «РСФСР-эй габьяата барилгашан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Буряадай АССР-һээ

Король Нина Ивановнада — Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэн.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ В. ОРЛОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1986 оной февралиин 26.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

ШЭНЭ ГУРИМ, ШЭНЭ ЭРИЛТЭНҮҮД

КПСС-эй XXVII съезд хүдэлмэриеэ эхилжэ, бүхы хүнүүдэй һанал бодол, анхарал татаба. Съезд дээрэ КПСС-эй Генеральна секретарь М. С. Горбачев тон гүнзэгы удхатай, марксистско-ленинскэ теориие саашадань улам нарижуулан хүгжөөһэн элидхэл хэбэ. Тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл баясуулна, гүнзэгы бодол түрүүлнэ. Эрдэм, техникын дэбжэлтын үндэһэ һуури дээрэ арадай ажахые һэльбэн шэнэдхэхэ, экономическа ургалтын нөөсэнүүдые хэрэглэхэ тухай дэлгэрэнгыгээр, тодо һайнаар хэлэгдээ. «Шэнэ үеын техникын улам олоор бүтээгдэхэдэ, арадай ажахые үндэһөөрнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ эрхэ нүхэсэлнүүд бии болохо» — гээд нүхэр М. С. Горбачев хэлэбэ. Бидэ имэл шэнэ, горнягуудай гарай ажал бага болгохо оньһон түхеэрэлгэнүүдые хүлеэнэбди. Гансашье горнягуудай бэшэ, бүхы комбинадаймнай үйлэдбэри шэнэлэн һэльбэгдэхэеэ үкинэй болонхой. Энэ талаар хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Гэбэшье ехэ удаанаар хэгдэнэ, шэнэ, мүнөө үеын үндэр бүтээсэтэй оньһон техникэ дуталдана.

Ажалша коллективүүдэй гэшүүд, нэн түрүүн коммунистнууд, партиингаа энэ ехэ хуралдаа үндэр бүтээсэтэй ажалай амжалтаар, эдэбхитэй нийтын үйлэ хэрэгүүдээр угтаба. Энэ талаар Юнхэрэй уурхайн горнягууд хараалһанаа шударгы бэрхээр дүүргэһэн байна. Мүрысөөнэй манлайда коммунистнууд ябана.

Үрэмдэлгэ-тэһэлэлгын бригадые толгойлогшо А. А. Шагдуров гансашье комбинадай бэшэ, мүн СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын һалбариин эрхим бригадирнуудай нэгэн юм. КПСС-эй Захааминай райкомой гэшүүн, областной партийна XXXIII конференциин делегат байһан, Ажалай Алдар Солын II ба III шатын ордента Александр Аюшеевич үнгэрһэн табан жэлдэ бригадаяа шадабаритай бэрхээр хүтэлбэрилжэ, даабаринуудаа уридшалан бэелүүлээ. Жэшээнь, тэдэнэй бригадын 1985 оной ажалай дүн харая. Августын 19-дэ жэлэй болон табан жэлэй түсэбүүд дүүргэгдээ һэн. Түсэбһөө гадуур 760 погонно метр үрэмдэлгэ хада хабсагайда хэгдээ, 5 мянган түхэеригэй үрэмдэдэг хэрэгсэлнүүд, 1800 түхэеригэй тэһэлэлгын зүйлнүүд алмагдаа. 15 мянган түхэриг сэнтэй уралан нарижуулгын 4 дурадхал нэбтэрүүлэгдээ. Хоёр, гурбан мэргэжэл шудалһанай ашаар бригадын гэшүүд бэе бэеэ һэлгэжэ байгаад ехэ ажал хэдэг юм. Ажал хэрэгээ аша үрэтэйгөөр, зүб мүрөөр эмхидхэжэ, даалгагдаһан оньһон техникээ саг болзортонь харууһалжа, заһабарилжа, бригадынхид 1985 ондо 1980 онойхитой сасуулбал, ажалайнгаа бүтээсэ 37 процентээр дээшэлүүлээ. Тэдэнэй үйлэдбэриеэ эршэдхэхэ хэрэгтэнь хамтын подряд ехээр нүлөөлдэг. Үрэмдэлгын станогой машинистнууд коммунист Ю. К. Москвитин, А. К. Федосеев, В. А. Калуцкий, тэһэлэгшэ А. К. Пнев, электрослесарь В. Ф. Попов болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

А. А. Шагдуровай бригада 1986 оной түрүүшын 2 һарын даабаринуудые КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэхэ гэһэн үүсхэл комбинат, район соогоо гаргаһан юм. Үнгэрһэн январь һарада үүсхэлшэдэй үйлэдбэриин дүн баясамаар. Ажалаа шэнэ гуримаар эрхилдэг болоо юм. Игэжэ түсэбэй дүүргэлтые 30 процентээр дээшэлүүлжэ шадаа. Тэдэнэр үялгаяа дүүргэхын түлөө оролдожо, хада хабсагай үрэмдэхэ даабарияа 110,8 процентдэ хүргэбэ.

Съездын урдахи ажалай вахтада жагсаһан уурхайн коллектив январь һарынгаа даабари, социалис үялгануудаа бүримүһэн бэелүүлбэ. Руда абалга — 101,8 процент, ажалай бүтээсэ — 109,5, продукциин өөрынь үнэ сэн — 99,8 процент болгогдоо. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ амжалтатайгаар ажаллаад, шэнэ табан жэлые эрхимээр эхилһэн коммунист К. А. Сюсинай экскаваторщигуудай бригада, мүн партиин гэшүүд экскаваторай жолоошод Ю. Г. Фадеев, Н. Г. Михайлов гэгшэд, горно мастернууд Г. Ф. Березкин, В. П. Кривец, партийнабэшэ слесарь С. И. Москвитин болон бусад даажа байһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Манай партийна эхин организаци үйлэдбэриин болон политическэ-хүмүүжүүлгын асуудалнуудые нягта холбоотойгоор шиидхэхые оролдоно. Гэбэшье, жэжэдхэгдэһэн руда дүүжэн харгын вагонеткэнүүдээр шанаржуулгын фабрикада зөөжэ абаашаха түсэб дүүргэгдээгүй. Тиихэдэ 332 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэн үлүү гаргашалагдаа.

Энэ дүүжэн харгын коллективэй ажал хэрэгүүдые коммунистнууд хэдэн дахин шалгаһан, суглаанууд дээрэ хараһан, хэлсэһэн байна. Шалгалтын дүнгөөр олон дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Дүүжэн булад утаһан дуталдана. Зарим мэргэжэлтэд харюусалгата ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандана. Тиин дүүжэн харгы эбдэржэ, бүхыдөө 454 час соо миин зогсоо. Тус участогай хүтэлбэрилэгшэд коммунистнууд Д. Д. Побоков, В. И. Жеравин гэгшэдтэ ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, халаанда 140—150 вагонеткэнүүдые ашагладаг болохо эрилтэ эхин парторганизаци табиһан юм. Һүүлэй үедэ зарим тэды хэмжээнүүд абтажа, январь һарада дүүжэн харгын коллектив ажал хэрэгээ бага зэргэ һайжаруулаа. Саашадаа нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилхэ аабза гэһэн найдал эндэ түрүүлнэ.

1986 оной түрүүшын үдэрһөө Зэдын комбинадай коллектив ажахын шэнэ аргаар хүдэлжэ эхилбэ. Мүнөө салин хүлһэнэй, экономическа талаар урмашуулгын, эрдэм-техникэ хүгжөөлгын жасанууд бүтээн гаргаһан эсэсэй продукциин хэмжээнһээ сэхэ дулдыдана. Һайн шанартай, бага гаргашатай ехэ продукци үйлэдбэрилбэл, эдэ жасанууд баяжан ургаха.

Мүнөө хуушан аргаар хүдэлмэрилжэ болохогүй. Коллективэй гэшүүн бүхэн сэхэ даажа байһан ажалдаа онсо эдэбхи үүсхэл гаргаха үялгатай. Энэ талаар тайлбарилан ойлгуулха хэмжээнүүд абтаа. Ажалшадай һанаан бодол, эрмэлзэлые шэнэ табигдаһан даабаринуудые бэелүүлгэдэ элсүүлхын тулада партийна, профсоюзна, комсомолой эмхинүүд болон хүтэлбэрилхы албан хамтадаа эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри шангадхан ябуулха ёһотой.

Үйлэдбэридэ бии байһан дутагдалнуудые зайсуулха хэрэг уурхайн коммунистнууд саг үргэлжэ хинана. Ажалай аюулгүй байдалые һайжаруулха асуудал партийна суглаан дээрэ харагдаа һэн. Харюусалгата нюурнуудта гэм зэмэ тохогдожо оһолто ушар усадхахын тулада аюулгүй бай- [illegible]

«...НАЙ ҮЕЫН ХҮН»
КОНКУРСДО ЕРЭҺЭН ОЧЕРК

ХЭНЭР ХҮН—ЭСХЭҺЭНДЭЭ

[illegible]

гар дамжажа бүтээгдэнэ гээшэб?

Юрын оёдолшон... Үнэндөө тэдэнэр уула уурхайн баялиг бэдэрдэг геолог, ган түмэр шэрээдэг габьяата шудхалаашан, бүмбэрсэгые бүһэлэн тойродог космонавт, сагаан эдеэ һаба дүүрэн халяадаг һаалишан бэшэ бшуу. Бусадһаа юугээрээшье илгардаггүй юрын мэргэжэлтэй эдэнэр уран гарайнгаа эди шэди гаргажа, үе сагайнгаа үндэр эрилтэдэ харюусамаар хүдэлхэ гэжэ хүсэдэг, оролдодогшье гээшэ.

«Туяана» гэжэ оёдолой нэгэдэлдэ мэдэлтэй Гусиноозёрскын филиал гол түлэб хүбэнтэй хүүртиг, хүнжэл, гадар хубсаһа бэлдэхэ, эсхэхэ оёхо талаар һүүлэй жэлнүүдтэ мэргэжэнхэй юм. Хүндын тэмдэгүүдтэ, шанда хүртэһэн, уралан нарижуулгын үнэмшэлгэ, дипломуудаар урмашуулагдагшад энэ коллективтэ олон. Тэдэнэй нэгэн — Галина Васильевна Алексанян.

[illegible]

оёдолшоной эхин шатын шанга шалгалта байһан юм.

Арадай хиналтын бүлэгэй эдэбхитэй гэшүүн Г. В. Алексанян бүхы юумые бүри гүйсэтэй, бүтэмжэтэй, наймаанай дэлгүүр дээрэ «найман хүлтэй» болгохын түлөө тэмсэдэг, зарим нэгэн голодоһо гаргагшад «Прожекторист» гэжэ шог ёгтын буланда гарашоод улайхашье ушартай болодог. Бэрхэ оёдолшон олоной хабаадалгатай пленум, зүблөөнүүд дээрэшье хүдэлмэришэн нэрээ хухалангүй, арюун сэбэрээр абажа ябаха тухай ходо хэлэдэг. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ, үйлэдбэриин үндэр соёл болбосоролой түлөө тэмсэдэг, өөртөө эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг шуумар ажалша хүн иигэжэ хэлэхэ эрхэтэйшье гээшэ ааб даа.

Габшагай ажалай жолоо бариһан Галина Васильевна арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хубиингаа түсэбтэ даабарине холо үлүүлээд, мүнөө үедэ 1983 оной август һарын тоосоогоор ажаллажа байнхай.

...Мүрысоонэй манлайда жагсаһан коммунист Г. В. Алексанян мүнөөшье «габшагайшуулые үндэр амжалтада үреэжэ, гээдэгшэдые урагшань [illegible]

суранзанаар татуулһандал, хүнүүд тэрээндэ тэгүүлдэг. Галина Васильевнагай городской партийна XXXIX конференциин делегадаар һунгагдахада, үндэр мэдэрэл түрэжэ, булта баярлаа һэмди...

Энээн дээрэ үшөө юу нэмэлтэй гээшэб? Үнгэрэгшэ табан жэл соо 7,5 жэлэй даабари дүүргэһэн Галина Васильевнагай ажал дээрэ хахад сантиметршье алдуу гаргаха эрхэгүй байһые ОТК-гай хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө мэдээ һэмди. Шадахал гэжэ найдахадаа, орёо нарин хэрэг тэрээндэ даалгана бшуу. Өөртэйнь уулзажа хөөрэлдэбэбди.

— Зарим бүд өөрынгөө бүридэлөөр, шанараар агшаха, һунахын аргагүй байдаг гээшэ. Эндэл нарилха хэрэгтэй. Хэмжүүрһээнь халтад хазагайруулбал, зүйдэлөөрөө оноргондогүй түлэдэг. Эндэһээл голодоһон гаража эхилдэг, — гэжэ хөөрэбэ.

— Иимэрхүү үзэгдэл тохёолдодог байгаа гү? — гэжэ һонирхогдобо.

— Нэгэтэ... үнихэн болоһон хэрэг даа, — гээд минии герой үгэеэ эхилбэ. — Һаял фабрикада ерээд хүдэлжэ байгааб. Юу хэлэхэб, залуу, яруу ябагдаа һааб даа. Тиихэдэ эршүүлэй самса өөдөг һэмди. Гэнтэ обёорон гэһээмни, хүбөөлдэг заханууди дууһашаһан байбал. Хүлеэхэдэ болохол һэн. Тиигэдээгүй ха юм даа. Барагтайхан хэрэгтэ бодоод, хорёод заха өөрөө тухайлжа хайшалаад, һуулгажа оробоб. Таараха юм бэшэ — бури шортоо! Үһан нюдэн боложо байгаад, дахин шэнээр заһабаб. Өөртөө түбэг татаһан ушарни хожомоо һайн һургаал болоһон юм даа... Һаяханай эндэ хүдэлжэ эхилһэн Галя Крашенниковагай машинкань «зангаа хубилжа», урагшаа ябажа үгэбэгүй. Нэгэ жэгдэ гуримаа алдахада иигэдэг ха юм. Өөрынгөө алдуу тухай шэнэ танилдаа һануулбаб. «Нээрээ гү, Галина Васильевна?» — гээд, урдаһаам сэлмэг нюдэеэ сабшалангүй шэртэн хараад һууба. «Үнэн даа... Һаһанай дүршэл нангин олзо юм. Оролдобол, оншыень олохол байхаш», — гэхэдэмни, басаган баярлаад, «хэдэрэлдэһэн морининьшье» хэмдээ орожо эхилээ. һэн...

Үдэшын намдуу сэнгэлигтэ фабрикаһаа гараад, ногоохон набшаһадай нюуса шэбэнээн доогуур бишыхан дугы дамжан гарахатай сасуу, эндэхи хамтын байра харагдаадхидаг. Яаралтай ябаашье һаа, Галина Васильевна хамтын байратай хаяа хадхажа һуудаг нэгэ айлда хэрэгээр оробо.

— Галина Васильевна, наашаа гарагты, — гэжэ Люда басаган уриба. Тиигээд аяга сай дээрэ ан-бун хөөрэлдэһөөр байтараа: — Хэды болотор хүлеэхэбиб даа. Хүрөө болоо. Мэдүүлгэ бэряаб., — гэжэ Людын хэлэхэтэй сасуу, хоморой айлшан үгыень таһа дүүрэн:

— Люда, бари энэ саарһа. Хамтын байрада оруулха гэлсээбди. Үглөөгүүр ошоорой. Мэдүүлгэеэ шуулажа хаяхадаш болохо, — гэжэ тобтой дарууханаар хэлэбэ. Тиихэдэнь яахаяашье ойлгожо ядашоод байһан басаганай мэлмэн харахан нюдэн соо баярай зула бадархадал гээ һэн...

Хүн болохо багаһаа гэлсэгшэ гүбэ. Тугаархана тээлмэрдэшоод байһан Люда Галина Васильевнаһаа дутуугүй оёдолшон болохоб гэжэ уймархан ухаандаа шэбшэдэг бэлэй. Харин мүнөө хадагдашаһан мэтэ нэгэл газарта һуухадаа, түрүүшээр тэрэ сүхэроодшье абаа. Басаганай һанаа сэдьхэлэй асатаһые адаглаһан Галина Васильевна бэлэн болоһон хубсаһа хунар тушаан абадаг цехтэ нэгэтэ тэрэниие оруулаад:

— Люда, өөрынгөө оёдолые танина гүш? Олол даа,— гэжэ урихагаар асууба.

— Таняа бэд даа. Энэ байна! Зуун жэлнүүдэй үнгэрбэшье, зүйһэн оёдолоо зүндөө олохол байхаб, — гээд, гэдэргэ бодолгогүйгөөр гэнтэ шогтой хүхюунээр харюусаба.

— Хэдэг ажелшни һонигүй шэнгөөр һанагдажа магад. Бодоод үзыш даа, шинии хабаадалгагүйгөөр — үлгөөтэй байһан сэбэр зохид хубсаһан үгэлөөдэр зоной нюдэ хужарлуулха байгаа гү?..

Урин дулаахагаар харагдадаг сорын танил зүргэ. Үнэн дээрэ үрмэ хүшөөнгүйгөөр, үнэн зүрхэнһөө хэлэгдэһэн үгэнүүд Людын һэшхэл бодолые хурсаар дайража, тэрэ аягүйрхэһэн мэтэ улагад гээд, часаа хараха зуураа:

— Галина Васильевна, сагнай ойртоо, ябая даа, — гээ һэн.

— Гансашье үйлэдбэридэ бэшэ, мүн хүнүүдэй һуудал байдалда эрдэм-техникын үргэнөөр нэбтэржэ байһан үедэ эхэнэрнүүдэй ажал урдынхиһаа жэшээгүй хүнгэрөө юм ааб даа. Тиигэбэшье үдэр бүриин хэрэг, үхибүүд, гэр тойронхи ажал, шеф ёһоной хүдэлмэри гэжэ байха. Галина Васильевна эдэ бүгэдын урда ягаад ородог, үрдидэг гээшэб? Хүнүүдтэл туһалхал хүсэлэнтэй ябадаг... Тиигэнхаар, мянган пальто оёо һаа, бэедэ амар, холо дээрэ һэн,' — гэлдэхэшье хүнүүд олдодог.

Г. В. Алексанян тиимэ хүнүүдэй хани бэшэ! Олон үхибүүтэй айлда өөдөө боложо, халуун шулуу долёоһон хадаа «ниитын хэрэг — нангин хэрэг» гэжэ коммунис общеcтвын тугта бэшэгдэһэн үгые тэрэ ажабайдалайнгаа хуули заршам болгонхой.

Ч-Ц. САНЖИЕВ.
Сэлэнгын район.

ГДР. Магдебург хотодохи Э. Тельманэй нэрэмжэтэ хүндэ машина бүтээлгын завод республикын томохон предприятинуудай нэгэн юм. Мүнөө предприятиин коллектив үйлэдбэриингээ программа үргэдхэхэ, продукциингаа шанар дээшэлүүлхэ зорилгоор ехэ хүдэлмэри эрхилжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Курт Альтхаусай хүдэлдэг цехтэ Советскэ Союзай захилаар цемент үйлэдбэрилдэг заводуудта хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүд бүтээгдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭДЭБХИТЭЙ ХИНАГШАД

Таксимо, Витим, Усть-Муя болон Баргалино һууриң, тосхонуудта ажаһуужа байһан БАМ-ай барилгашадые хангадаг болохын тулада 670-дахи СМП-дэ 1981 оной май һарада хүдэлмэришэнэй таһаг эмхидхэгдээ һэн.

Муйскэ голдо ажаһуугшадые худалдаа наймаанай талаар хэнгэлгые һайжаруулха гэһэн зорилго ОРС-ын урда табигдаһан байгаа. Тиимэһээ хүн зоной эрилтэ хангаха асуудал худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй һанаагнь зобоодог болобо. Худалдаа наймаа эмхидхэлгые үндэһөөрнь һайжаруулха, хүн зониие гомдолгүй һайнаар хангаха талаар түсэбүүд табигдажа, партийна организациин хүтэлбэри доро бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Харин тэрэнэй хүсэндөө һайнаар оролгодо 670-дахи СМП-гэй ОРС-ын арадай хинагшад горитой үүргэ дүүргээ юм.

СМП-гэй арадай хиналтын бүлэгтэ 15 хүн һунгагданхай. Партийна эхин организациин секретарь Н. Г. Даценко бүлэгые хүтэлбэрилдэг. Бүлэгэй хүдэлмэри тухай тобшохоноор хөөрэхэдэ иимэ юм.

Бүлэгынь дүрбэн сектор боложо хубааранхай. Заал һаа юундэ дүрбэ болоо юм гэхэдэ, иимэл тоотой байхадаа, ОРС-ынгоо бүхы ажал ябуулгые шэглэл шэглэлээрнь хиналтадаа абажа шадаха, хинагша бүхэнэй дүүргэхэ тусхай даалгабари үгэхэдэшье таатай зохид байгаа юм. Бүлэгэй хэһэн бүхы шалгалта ба рейднүүд профсоюзай болон «Комсомольско прожекторэй» эдэбхитэдтэй хамта үнгэргэгдэһэн байхаһаа гадна худалдаа наймаанай мэргэжэлтэдые үргэнөөр хабаадуулһан байна.

Хууляар хэраалагдаһан эрхэнүүдээ хэрэглэн, бүлэгөөрхин шалгалтынгаа материалнуудай үндэһөөр суглаануудые үнгэргэдэг, тэндээ зэмэтэ нюурнуудые шагнадаг байха юм.

1985 ондо, жэшээлхэдэ, ОРС-ын хинагшад дүн хамта 26 шалгалта хээд, 16 шалгалтынгаа дүнгые подразделенинүүдэй ажалша коллективүүдэй зүбшэлдэ табиһан байна. Худалдаа наймаанай албанда хүдэлжэ, байһан тушаалта 65 нюурһаа дутуу дундатай хүдэлмэриинь түлөө асуугдаһан, 18 хүндэ олониитын зүгһөө һануулга хэгдэжэ, дүрбэн хэрэгынь нүхэдэй сүүдтэ дамжуулагдаһан байна.

Дурсагдаһан бүлэг арадай хиналтын районно комитедэй заабариин ёһоор ажал хэрэгээ һайнаар эмхидхэнэ. Ямар хэмжээ ябуулга хэзээ үнгэргэгдэхэб, тэрэнэй түлөө хэн харюусахаб гэһэн түсэб бүхэли жэлдэ табигдаад, партбюро дээрэ харагдажа, бүлэгэй суглаан дээрэ баталагдадаг гуримтай.

Энэ бүлэгэй хүдэлмэри «Арадай хиналта» гэһэн стенд дээрэ дэлгэрэнгыгээр харуулагдадаг. Шалгалта, рейдын боложо байха үедэ сатирын хурсые хэрэглэһэн сахилгаан хуудаһан гарадаг, «Арадай хинагша мэдээсэнэ», «Хэмжээн абтаа» гэһэн ниитэ гаршагтай материалнууд олоной үзэмжэдэ үлгэгдэдэг юм.

Хиналтые ашаг үрэ ехэтэйгээр үнгэргэжэ һураха хэрэгтэ ОРС-ын бүлэг бага бэшэ анхаралаа хандуулан, үргэлжэ һуралсал эмхидхэдэг. Тиихэдээ хэшээлэй үедэ ээлжэ байһан темэсэ үйлэдбэриин асуудалнуудтай, бодото ажабайдалтай нягтаар холбожо шэнжэлдэг байна. Экэнь шалгалтын шанарые гансал һайн болгоно. Мүн тиихэдэ ОРС-ын партийна организациин болон хүтэлбэриин зүгһөө арадай хинагшадта ёһотой туһаламжа эзүүлэгдэдэг байна. Тиимэһээ хинагшадай дурадхал болон һанамжанууд гансата хараада абажа, шухала хэмжээнүүд абтана.

ОРС-ын арадай хиналтын бүлэгэй дүрбэн гэшүүн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө арадай хиналтын районно комитедэй Хүндэлэлэй грамотаар, гурбан хүн ОРС-ын захиргаанай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, хоёр хүн ээлжээтэ амаралтадаа нэмэлтэ гурбан үдэр абаһан байна бшуу. Нүхэд В. И. Смолина, Т. Г. Коновалова, Г. А. Щепина, Л. В. Хотулева гэгшэдые Муйскэ голой арадай хинагшадай эрхим түлөөлэгшэд гэжэ нэрлэмээр байна.

Г. ПРОХОРОВ,
Баунтын районой арадай хиналтын комитедэй инспектор.

СОВЕТ-АФГАН ХЭЛСЭЭНЭЙ БАТАЛАГДАҺААР 65 ЖЭЛЭЙ ОЙ МҮНӨӨДЭР ГҮЙСЭБЭ

ХАНИ БАРИСААМНАЙ БАТА БЭХИ

Совет-афган харилсаанай түүхэдэ гайхамшагта һайндэр—РСФСР-эй болон Афганистанай хоорондохи хани барисаан тухай договорто гар табигдаһаар 65 жэлэй ой февралиин 28-да тэмдэглэгдэхэнь. Энэ харилсаа холбоон үе сагаар шалгагдажа, хоёр оронай арадуудай аха нүхэсэлые, һаналаа нэгэдэлгые, бэе бэедээ туһалалсалтые улам батадхаһан байха юм.

Агуеэхэ Октябриин социалис революциин Россида илаһанай ашаар дэлхэйн политикада түрүүшынхеэ бии болоһон гүрэнүүд хоорондын харилсаанай шэнэ гол ёһонууд Афганистанай залуу гүрэнэй, хүдэлмэришэд ба тарядашадай дэлхэй дээрэхи түрүүшын оронoй хоорондохи адли тэгшэ эрхэтэй хани барисаата, хүршэ ёһоной харилсаанай үндэһэ һуурида табигдаһан байгаа. Советүүдэй оронoй экономическа айхабтар ехэ бэрхэшээл түбэгүүдтэ орожо байха үедэ В. И. Ленинэй үүсхэлээр 1921 оной февралиин 28-да гар табигдаһан хани барисаан тухай договор баталагдан абтаһан байгаа. Тиигээшье һаа, договорой үндэһөөр Совет орон Афганистанда горитой ехэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой байба.

Хани барисаата хүршэ орондо 21 миллион алтан түхэриг, 21 самолет, 5 мянган винтовко, мүн Кушка—Герат—Кандагар—Кабул гэһэн телеграфна линидэ түхеэрэлгэнүүдые дамжуулһан, дарини фабрика барихадань туһалһан, элдэб шэглэлтэй мэргэжэлтэдые эльгээһэн байгаа. Эдэ бүгэдэ национальна экономикоёо хүгжөөхэдэнь, зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэхижүүлхэдэнь, Афганистанда туһалба.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо олон арбан жэл үнгэрөө. Эдэ жэлнүүдтэ хоёр оронoй хоорондо экономическа ба техническэ харилсаан тухай хэдэн арбаад хэлсээн баталагдаа. СССР-тэй харилсаа холбооной аша үрые мэдэрдэггүй нэгэшье һалбари Афганистанай национальна экономикодо байхагүй. Хэдэн жэшээнүүдые дурдая.

Кабулай гэр баридаг комбинадые совет мэргэжэлтэд 1965 ондо бодхоожо, афган арадта бэлэг болгон дамжуулаа һэн. Тэрэнэй коллективэй хүсэлэл оролдолгонуудаар хэдэн зуугаад мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, хүүгэдэй саадууд, захиргаанай байшангууд баригдаһан байгаа. Комбинадта гаргагдаһан хэрэгсэлнүүдээр Кабулай гурбан микрорайоной байрын гэрнүүд баригданхай. Нийслэл хотын хэдэн арбаад мянган хүн зон—хүдэлмэришэд, гүрэнэй алба хаагшад, сэрэгэй албатад эндэ ажаһууна. Комбинат үргэдхэгдэжэ, шэнэ цехүүд баригдана.

«Джангалак» гэжэ автокомбинат хадаа совет-афган экономическа харилсаанай эгээл томо ехэ объектнүүдэй нэгэниинь болоно. Оронoй хүн зон тэрэнэй продукциие һайн мэдэдэг. «Джангалагай» машинанууд «Наглу» гэжэ ГЭС-эй, Нангархар провинцида уһалууриин һубаг канал, Кабул—Хайратон гэжэ автомобилиин дардам харгын, Мазари-Шарифта азотна үтэгжүүлгэнүүдэй заводой, Кабулай политехническэ институдай, автотранспортна предприятинуудай барилганууд дээрэ хүдэлһэн байгаа. Мүнөө үедэ эндэ бензовозууд, автобусууд бүтээн гаргагдана. Хүдөө ажахын ба ажаһуудалай түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг цехүүдэй продукци оронoй хүн зондо үргэнөөр һайшаагданхай. Заводой байгуулагдаһаар 25 жэлэй ой һаяхан тэмдэглэгдэбэ. Афганистанай хүндэ промышленностиин энэ түрүүшын предприятиие байгуулгада СССР айхабтар ехэ туһа хүргэһэн байна.

Афганистан хадаа ашагта малтамалнуудаар угаа баян орон юм. Гэбэшье тэрэ мэргэжэл шадабаритай геологуудаар, мүнөөнэй геологическа аппаратураар ходо дуталдадаг юм. Ашагта малтамалнуудые шэнжэлхэ комплексно лаборатори һаяхан Кабулда нээгдээ. Тэрэ СССР-эй туһаламжаар баригдаһан байна. Лабораториин үйлэдбэриин подразделенинүүд Советскэ Союзда гаргагдаһан шэб шэнэ түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр, приборнуудаар хангагданхай, тэрэнэй олонхи хүдэлмэрилэгшэд совет дээдэ һургуулинуудта һураһан байна. «Ойрын сэрээдүйдэ манай орон гансал байгаалиин газ, үнэтэ шухаг шулуунуудһаа гадна, бусад олон минералнуудые ондоо оронуудта худалдажа шадаха байһандань найданабди, — гэжэ лабораториин хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн Абдул Хамид хэлэбэ. — Совет мэргэжэлтэдэй техническэ туһаламжа лаборатори барилгын үедэ мүндэлһэн хани барисаамнай хэзээшье мартагдахагүйл. Бидэ Советскэ Союзда гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэнэбди».

Совет-афган харилсаанай гурбан объект... Тэдэнэр ондо ондоо зорилготойшье һаа, Афганистанай экономико хүгжөөлгэдэ тон шухала удха шанартай юм. Гэбэшье тэдэнэр ниитэ нэгэн уг зорилготой байна. Эдэ объектнүүд дээрэ олон арбан жэлэй саана мүндэлһэн совет-афган хани барисаанай туяа гэрэл улам эршэмтэйгээр яларна бшуу. Кабулай аэропортын барилгада манай орон ехэ туһа хүргэһэн байгаа. Тэрэ мүнөөнэй түгэс һайн түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр хангагданхай.

О. КУЗЬМИН,
ТАСС-ай корр.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТАСС АПН

СОЦИАЛИЗМЫН ТҮҮХЭТЭ УЯЛГА

КПСС-эй XXVII съездын болоожо байһан Москва тээшэ бүхы дэлхэйн арад түмэн анхаралаа табижа байна. Гадаадын оронуудай олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүдэй бэшэһэнэй, дамжуулһанай ёһоор, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой съездэдэ хэһэн Политическэ элидхэлые бүхы дэлхэйн арад түмэн телевизорээр хараһан, радиогоор шагнаһан байна. Имагтал манай ханинар бэшэ, үзэл сурталай талаар дайсаднайшье энэ документ тухай иигэжэ тэмдэглэнэ: Совет коммунистнуудай хуралдаанай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан Советскэ Союзай Экономическа ба социальна хүгжэлтын үндэһэ баримтатай зорилгонууд КПСС-эй уласхоорондын стратегиие тодорхойлно. Бата эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй оршон байдалда ажаллаха арга совет арадта хангаха гээшэ ленинскэ партиин бэелүүлдэг гадаадын политикын түбхын түрүүшын программна эрилтэ болоно. Мүнөөнэй оршон байдалда энэ эрилтые бэелүүлхэ гээшэ ядерна дайнда бэлэдхэлые зогсоохо гэһэн удхатай.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь гүнзэгы удхатай, теоретическэ тобшололнуудтай элидхэл хэхэдээ, Совет гүрэнэй болон общеcтвын социально-экономическа хүгжэлтые хурдалхалгын асари ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ харгы замуудые хараалһан байна гэжэ Чехословакиин радиогой шэнжэлэгшэ тэмдэглэнэ. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула совет хүнүүдтэ амгалан тайбан байдал хэрэгтэй. Эгээл тиимэһээ СССР 2000 он болотор ядерна ба химическэ буу зэбсэгүүдые усадхахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлнэ. Энэнь саашанхи жэлнүүдтэ оронoй гадаадын болон дотоодын политикын гол шэглэл болоно бшуу. Совет коммунистнуудай хуралдаанай шиидхэбэриин хүн түрэлтэнэй бүхы түүхэтэ хүгжэлтэдэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлхэ байһаниинь арсашагүй.

Венгриин телевидениин шэнжэлэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ: «КПСС-эй XXVII съездэдэ зорюулагдаһан Политическэ элидхэл соо гансал СССР-тэ туйлагдаһан амжалтанууд тухай бэшэ, харин политическэ ба бодото ажал ябуулгада ушаржа байһан дутуу дундануд тухай, экономическа ба социально-соёлой һалбаринуудта ушаржа байһан хангалтагүй үйлэ хэрэгүүд тухай тобоймо үнэн зүбөөр харуулагдана. Парти ушаржа байһан дутуу дундануудые усадхахын түлөө шууд сэхээр тэмсэнэ, совет хүнүүд энэ шиидхэбэриень дэмжэнэ. Общеcтвые шэнэ зорилгонууд тээшэ тэхэрюулхэ, тэдэниие шиидхэлгэдэ арад түмэнэй, ажалша коллектив бүхэнэй зохёохы хүсэ шадалые элеүүлэн хабаадуулха гээшэ оронoй хурдан түргэн хүгжэлтын шухала эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ КПСС тоолоно.

XXVII съездын шиидхэбэринүүд удаадахи арбан жэлдэ Советскэ Союзай хүгжэлтын харгы замуудые тодорхойлхо байна гэжэ ГДР-эй **«Бэ-Цэт Ам Абенд»** гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Уласхоорондын оршом соо социализмын хараа бодолые бэхижүүлжэ, хүн түрэлтэнэй эрээдүйе онсолон заажа, СССР XXI зуун жэлэй богоһо алхахые шармайн оролдожо байна.

Ядерна дайнай аюулһаа бүмбэрсэг дэлхэйе аршалан абарха гээшэ шэнэ дайнда эсэргүү, хүн түрэлтэнэй хүгжэлтэ дэбжэлтые хангахын түлөө гэһэн асуудалнуудта харюусажа, М. С. Горбачев КПСС-эй гадаадын политическэ уг зорилгодо үнэн зүб байһанаа элирхэйлэн харуулба гэжэ Вьетнамай **ВИА** агентствын корреспондент Москваһаа мэдээсэнэ. Ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар зэргэ оршохын түлөө Москва тэмсэдэг байгаа, мүнөөшье тэмсэнэ.

КПСС-эй съезд дээрэ уласхоорондын аюулгүй байдал тогтоохо гэһэн үргэн ехэ программа гүнзэгы удхатай байна гэжэ **Кубын радиогой** шэнжэлэл дотор хэлэгдэнэ. Энэ программа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин сэрэгэй, политическэ, экономическа ба гуманитарна һалбаринуудта бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудые найруулһан байгаа. Тусхайлбал, «түхэреэн столой» саана сугларжа, амгалан тайбан байдалые бэхижүүлхын тула шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ гээшэ ООН-ой Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүд болохо ядерна буу зэбсэгтэй табан гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ совет хүтэлбэрилэгшэ дурадхаһан байгаа.

Совет хүтэлбэрилэгшэ М. С. Горбачев гүнзэгы удхатай Политическэ элидхэл хэжэ, съездын хүдэлмэридэ эршэ дэлисэ олгоһон байна гэжэ американ **Ассошиэйтед Пресс** агентство мэдээсэнэ. Январиин 15-да хэгдэһэн совет Мэдүүлгэдэ Вашингтоной хархис хүсэнүүд элидхэл хэхэдээ, буу зэбсэгүүдые хуряаха, аюулгүй байдалые хангаха асуудалнуудаар энэ тэрэ совет дурадхалнуудые Р. Рейган харюугай бэшэг соогоо юрэнхы дээрэнь зүбшөөгөөшье һаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгэдэ мүртэй харюу үгөөгүй байһаар. Эдэ бүгэдэ буу зэбсэгүүдые хурялгын үндэһэн шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ горитой хубитаяа оруулха байна.

Америкын **ЮПИ** агентствын корреспондент иигэжэ мэдээсэнэ: США хадаа «империализмын локомотив» болоно гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлхэдээ, американ президенттэй шэнээр уулзаха байһамнин ехэ удха шанартай. Эдэ бүгэдэ буу зэбсэгүүдые хизаарлаха, хороохо замда шухалын шухала шэглэл болохо байна.

Политическэ элидхэл соогоо уласхоорондын байдалые дэлгэрэнгыгээр найруулхадаа, капиталис общеcтвын гутамшаг муухай үзэгдэлые эрид шууд буруушааба гэжэ Англиин **Рейтер** агентство мэдээсэнэ.

Уласхоорондын байдалые гуримшуулан һайжаруулхын тула Холбоото Штадууд энэ элидхэл соо эрид шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

Уласхоорондын байдалые түни түбшэн болгохын тула Советскэ Союз ооһэдһоонь дулдыдаһан бүхы юумэ хэхэ юм гэжэ Франциин **Франс пресс** агентство дамжуулна. Тиихэдэ совет хүтэлбэрилэгшэ баруунай оронууд тушаа, тусхайлбал, баруунай оронуудай бэелүүлдэг политикада горитой үрэ дүнгүүд харуулагдаба гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Тиихэдээ совет хүтэлбэрилэгшэ хүгжэжэ байгаа оронуудые дарлан мүлжэхые һэдэдэг империалис монополинуудые эрид шүүмжэлбэ.

Финляндиин **«Суомен социалидемокраатти»** гэжэ газетэ. **Индиин радио**, Панамын Арадай партиин ЦК-гай гүйсэдхэхэ секретарь **Мигель Порсель** болон бусад Советскэ Союзай Коммунис партиин съездын хүдэлмэрине үргэнөөр шэнжэлэн тайлбарилна. Тиихэдээ эдэ документнүүд эб найрамдал, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ тээшэ бүхы хүн түрэлтэнэй харгы замыень заана.

(ТАСС).

ХЭБЛЭГДЭН ГАРГАГДАА

НЬЮ-ЙОРК. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой «Амгалан тайбан үе саг» гэһэн номые американ «Ричардсон энд Стэйрмэн» хэблэл барлажа гаргаба. 1985—1986 онуудта М. С. Горбачевой хэһэн элидхэлнүүд, хэлэһэн үгэнүүд, статьянууд, интервью энэ номдо оруулагдаһан байна.

Номой «Гадаадын политика» гэһэн нэгэдэхи бүлэг Америкын Холбоото Штадуудай арадта совет хүтэлбэрилэгшын шэнэ жэлэй хандалгаар нээгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин 1986 оной январиин 15-да хэһэн Мэдүүлгэ толилогдоно. Дээдэ тушаалта совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй Женевэдэ болоһон уулзалгын дүүрэһэнэй һүүлээр үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ М. С. Горбачевой хэлэһэн үгэ, СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэһэн элидхэл болон бусад олон документнүүд уншагшадай анхаралда табигдаба.

«Дотоодын политика» гэһэн бүлэгтэ КПСС-эй ЦК-гай апрелиин ба октябриин (1985 он) Пленумүүд дээрэ, эрдэм-техникын дэбжэлтын хурдадхалгын асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-да болоһон зүблөөн дээрэ М. С. Горбачевой хэһэн элидхэлнүүд, КПСС-эй ЦК-да стахановскэ хүдэлөөнэй ветерануудтай уулзалга дээрэ түрүүшүүл болон үйлэдбэриин новаторнуудтай уулзалга дээрэ тэрэнэй хэлэһэн үгэ оруулагданхай.

М. С. Горбачевой номой КПСС-эй XXVII съездын урда тээхэнэ хэблэгдэжэ гараһаниинь ехэ һүлдэтэй байна, энэнь съездын шиидхэбэринүүдээр Америкын хүн зоной гүнзэгы ехээр һонирхохо арга олгохо байна гэжэ хэблэлэй директорнуудэй соведэй президент Ч. Ричардсон сэдьхэлээ ханангяар мэдүүлбэ. Совет хүтэлбэрилэгшын хоердохи номые хэблэн гаргажа байһандаа манай хэолэл омогорхон баясана гэжэ тэрэ хэлээ. М. С. Горбачевой «Эб найрамдал—үе сагай эрилтэ» гэһэн нёдондо жэлэй ноябрь һарада хэблэгдэһэн ном айхабтар ехэ амжалта туйлаа һэн.

ПЛЕНАРНА ЗАСЕДАНИ

ЖЕНЕВЭ. Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар эндэ үнгэргэгдэжэ байһан конференциин сессиин пленарна заседани дээрэ Индиин түлөөлэгшэ А. Гонсалвес үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой январиин 15-да хэһэн Мэдүүлгые һайшааба. СССР-эй жэшээе дагажа, ядерна тэһэлэлгэнүүдые болиоулхые США-гай арсаһан ушар һанаа зобооно гэжэ тэрэ хэлээ. «Хэрбээ ядерна тэһэлэлгэнүүдые болиоулха гэһэн совет дурадхалда Холбоото Штадуудай һайнаар харюусаад байгаа һаань, хөөрэлдөөнүүд һайн үрэ дүнгүүдтэй байха һэн», — гэжэ Индиин делегат мэдүүлбэ.

Ядерна туршалгануудые болиоулалга ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые тараахагүй гэһэн ябадалые бэхижүүлхэ удха шанартай байна гэжэ Финляндиин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын гүрэнэй секретариин орлогшо К. Тернуд тэмдэглээ. Шри Ланкагай, Аргентинын, Нигериин ба бусад оронуудай түлөөлэгшэд иимэрхүү удхатай үгэнүүдые хэлэһэн байха юм.

Замбуулинай дайдада буу зэбсэгүүдые гаргаха гээшэ ямаршье уг удхагүй гэжэ Нурдин Кейрим (АНДР) тэмдэглээ. Бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада замбуулинай дайдые амгалан тайбан байлгаха арга олгоһон договор дары түргөөр баталха шухала гэжэ тэрэ хэлээ.

ХОЛЫН АЯНШАЛГАНУУД УРЯАЛНА

Ээлжээтэ амаралтаяа абаад, хилын саагуур аяншалжа ерэхэ гээшэ згээл hайн, hонирхолтой, аша туhатайшье хэрэг болоно. Тиимэ аяншалгаар ошоhон ажалшад ахэ дүү арадуудай ажабайдалтайнь, дүтөөр танилсажа ерэхэ аргатай болоно. Эдэнэр Болгариин, Чехословакиин, ГДР-эй, Венгриин, Югославиин, КНДР-эй, Кубын, Монголой соёлой болон түүхын ургалта хүгжэлтэтэй танилсаха аргатай. Энээнhээ гадна манай республикын ажалшад Европын, Азиин, Африкын, Америкын капиталис болон hалбаран хүгжэжэ байгаа оронуудаар аяншалха ажабайдалтайнь танилсаха аргатай болонхой.

Манай республикын профсоюзуудай Совет үнгэрэгшэ жэлдэ мянга гаран зууhаа дээшэ ажалшадые хилын саадахи оронуудта аяншалхаар эльгээгээ hэн. Тэдэнэй дунда хүдэлмэришэд, колхозой гэшүүд болон бусад олон мэргэжэлтэдэй түлөөлэгшэд оролсоно. Тиихэдээ аяншалгада мордоhон ажалшад мэргэжэл мэргэжэлээрээ бүлэг боложо хубаардаг байhан. Тиин промышленностиин, хүдөө ажахын, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэришэд багшанар, врачнуудай бүлэгүүд ами аминдаа холын аяншалгада ябажа ерээ юм. Иимэ бүлэгүүдэй аяншалгада мордоходо, ошоhон оронойнь нэгэ түрэлэй hалбариин предприятида айлшалуулха, тэдэнэй дүй дүршэлтэй танилсуулха, мэргэжэлтэдтэйнь хани сэхой хөөрэлдөө үнгэргэхые оролдодог байгаабди. Тиимэ уулзалга, хөөрэлдөөнүүдэй болоходо манай аяншалагшад совет арадай ажабайдал тухай, тэрэнэй эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг тухай үнэн зүрхэнhөө дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэдэг юм.

Байгша ондо манай республикын ажалшадые ямар hонирхолтой аяншалганууд уринаб? 20 оронуудта хүрэхэ путевконууд абтанхай.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгашад бусадhаа түрүүлэн хилын саагуур аяншалжа ерэхэ болобо. Эдэнэр ГДР-эй олон тоото хото городуудай түүхэтэ газарнуудтайнь танилсахаяа аян замда мордобо. БАМ-ай барилгашадай профсоюзай эмхи зургаанууд үшөө хоёр бүлэг аяншалагшадые хилын саагуур эльгээхын тула мүнөөнhөө бүридхэлэй хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ.

Гүрэнэй худалдаа наймаанай болон эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд апрель hарада ГДР-эй наймаашадай, кооперативна нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэритэй танилсаха юм. Мүн энэ hарада ГДР, Чехословаки ошохоор республикымнай врачнар аян замдаа бэлдэжэ эхилбэ. Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй хоёрдохи бүлэг июль hарада Румыниин үзэсхэлэнтэ газарнуудта амархаяа ошохо болоно.

«Теплоприбор» заводойхид Финлянди ошохо бүлэг аяншалагшадые апрель hарада эльгээхэ юм.

Республикын хүдөө ажахын 350-hаа дээшэ хүдэлмэрилэгшэд Монголой, Болгариин, Румыниин, Чехословакиин, Финляндиин хото, городуудтай, түүхэ домогоор баян нютагуудтай танилсажа ерэхэ болоно. 1985—1986 онуудай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэрхэ талаар дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гарагшад холын аяншалгада нэн түрүүлэн эльгээгдэхэ юм. Эдэнэр октябрь hарада Чехословаки орондо айлшалха. Загарайн бройлерно фабрикын бүлэг гэшүүд май hарада Румыни ошожо, түрэл hалбариингаа хүдэлмэришэдтэй, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаха аргатай болобо. Мүн хабарай тарилгын hүүлээр Болгарида Хара далайн эрьедэ амархаар 34 хүн аян замдаа мордохо юм. Бэшүүрэй районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райком Болгарида хэдэн хоногой амаралтатайгаар 34 путевко абажа тарааба. Энэ аяншалгань июль hарада эхилхэ байна.

Май hарада Монголой Арадай Республикын «Жуулчин» гэжэ аяншалагшадай баазада Хяагтын районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хэдэн хоногой туршада амархаар ошохо.

Яруунын, Хэжэнгын, Захааминай, Зэдын, Хурамхаанай, Бэшүүрэй, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Ахын районуудай ажалай түрүүшүүл июльдэ, Ивалгын, Тарбагатайн районуудай бүлэг август hарада хилын саадахи аяншалгада мордохо болоно. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй hүүлшын аяншалга октябрь hарада Финлянди ошолгоор дүүрэхэ юм.

Гадар хубсаhанай фабрикын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд май hарада Болгариин Арадай Республика ошохоёо бэлдэнэ. ЛВРЗ-гэй түлөөлэгшэд май hарада Болгариин уласхоорондын Орфейн үдэрнүүдэй hайндэртэ хабаадалсаха, сентябрьда Чехословаки ошохо болоно. Автомобильна харгын хүдэлмэришэд май hарада Болгари, Югослави аяншалхаар мордохо юм. Мүн эдэнэр сентябрь hарада аха дүү Монголой Арадай Республикаар аяншалха байна.

Республикын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком майда ГДР, кинофикациин гүрэнэй комитет август hарада киногой хүдэлмэрилэгшэдэй түрүүшүүлые МНР, октябрьда Корейн Арадай Демократическа Республика эльгээхээр түсэблэнэ.

Гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, дээдэ hургуулинуудай болон эрдэмтэдэй эмхи зургаануудай бүлэг аяншалагшад майда — МНР, июльдэ — ГДР, августда Болгариин Арадай Республика аяншалха болоно. Эдеэ хоолой промышленностиин, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд июньдэ Болгарида, арбан нэгэдэхи табан жэлэй социалис мүрысөөндэ илагшад Румыни — Болгари гэhэн маршрудаар аяншалха болоно.

Барилгашадай болон барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком Югославида, Болгарида Хара далайн эрьедэ амаралтатай путевконуудые тараажа эхилэнхэй.

Республикын хэлхээ холбооной управлениин «Бурятгеология» нэгэдэлэй, «Татарский ключ» карьерэй управлениин профсоюзай комитедүүд Югослави, Румыни, Болгари ошохо путевконуудые нютагай комитедүүдтэ эльгээнхэй. Эдэнэр июль, август hаранuудта аяншалгада мордохо болоно.

Эдир аяншалагшад түрэлхидтэйгөө июль hарада Болгариин Арадай Республикада Хара далайн эрьедэ амарха аргатай. Энээнhээ гадна ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэд Балтиин болон Хойто далайн шадар ажаhуудаг оронуудтай танилсахаяа август hарада ошохоор аян замда зорихо аргатай.

Хилын саагуур аяншалха дуратайшуулай тоо жэлhээ жэлдэ олошорно. Энэнь ойлгосотой. Эндэ ажалша коллективүүдэй ниитын эмхинүүд хүдэлмэришэн бүхэнэй ээлжээтэ амаралтаяа ашагтай, туhатайгаар үнгэргэхын тула эртээнhээнь эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байха ёhотой. Хилын саагуур аяншалха дуратайшуул нютагайнгаа профсоюзай комитедтэ, мүн hалбари, hалбариингаа профсоюзай райком, обкомуудта эртээнhээ хандажа, hонирхолтой аяншалгада ябажа ерэхэ захил хэжэ болохо.

Б. ФЕДОРОВ,
профсоюзуудай соведэй аяншалгын бюрогой ахалагша инструктор.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин фрон…

ХИЛЭ ДЭЭРЭ БАРИ…

Гүрэнэй хилэ... Эдэ үгэнүүдые дуулахадаа, уншагшад эрэлхэг хилэ хамгаалагшад тухай фильмын кадрнуудые эжэлүүдгүй ой ухаанда оруулаадхидаг ёhотой: дозорнууд, эрээн бахана, hонор хурдан нохойнууд, хүлгөөн, hүниин харанхыда буугай дуунай зэдэлгэ... Харин репортаж хэжэ байhан хилэ дээрэмнай эдэ бүгэдэ огто үгы юм.

Энэ хилэ Москвагай түбhөө оройдоол 40 километрэй зайда, Шереметьево гэжэ уласхоорондын аэропортдо оршодог. Эндэл СССР-эй КГБ-гэй хилын харуулай «Москва» гэжэ Улаан Одоной орденто тусхай хиналта-шалгалтын пунктын (ОКПП) хилын харуулшад албаяа хэдэг юм. Самолёдhоо буугаад, никель хушалтаараа яларан байhан тэрүү тэрэ турникедүүдые дабан гараhан харин гүрэнэй эрхэтэд совет газар дайдые эндэл анха түрүүшынхеэ гэшхэнэ гээшэ.

Совет хүнүүд айлшадые хододоо хүндэмүүшэ ёhоор угтадаг, халуун талархалаа элирхэйлдэг заншалтай. Теэд хилын саанаhаа ерэhэн айлшаднай булта үнэн сэдьхэлhээ, hайхан hанаатай эндэ бууна гэжэ баталхань бэрхэтэй. Юуб гэхэдэ, зариман манай энэ хүндэмүүшэ зангые ашаглан, аяншалагшын баг үмдөөд, орон доторнай тарааха hанаатайгаар совет үзэл сурталда эсэргүү элдэб ном, hүзэг бэшэрэл, сионис хараа бодол тухай материалнуудые, эшүүригүйгөөр буулгаhан фото-зурагуудые, хэблэл барладаг техникэ, ондоогоор хэлэбэл, үзэл сурталай тэмсэл эрхилхэ нюуса зүйлнүүдые хилэ нэбтэрүүлэн гаргаха hэдэлгэ хэнэ бшуу.

«Москва» гэжэ ОКПП-гэй яаралтай документнүүд иигэжэ мэдээсэнэ: «Москва—Вильнюс» гэжэ замаар аяншалха зорилготой США-гай бүлэг хүнүүд Цюрихhээ ээлжээтэ рейсээр ниидэн ерэбэ. Тэрэ бүлэгэй 10 гэшүүдэй абажа ябаhан ашаан соохоо совет засагта эсэргүү удхатай литва хэлэн дээрэ барлагдаhан номууд олдобо. Тэдэнь «совет хүнүүдтэ бэлэг» болгогдон барюулагдаха байгаа юм.

«Москва» гэжэ ОКПП үшөө 1932 ондо эмхидхэгдэhэн байгаа. Тиихэдэ хилын харуулшад агаарай оройдоол хоёр уласхоорондын лини дээрэ (Москва—Берлин ба Москва—Стокгольм) шалгалта хэдэг hэн. Мүнөө Шереметьево зуу гаран гүрэнтэй агаарай холбоо барисаатай. Сүүдхын туршада хилын харуулшад ба таможниин алба хаагшад хэдэн мянган агаараар аяншалагшадай абажа ябаhан юумые шалгадаг, документнүүдыень бэлдэжэ үгэдэг юм.

Документнүүдые шалгаха үедөө хилын харуулшан оройдоол нэгэ—хоёр минутын туршада ухаан соогоо 80 шахуу элдэб асуудал шиидхэхэ ушартай болодог гэжэ сэрэгэй алба хаагша старшина Владимир Гончаров хөөрэнэ. Үнэхөөрөөшье, гүрэн бүхэн онсо өөрын шэнжэтэй документнүүдтэй ха юм. Тиимэhээнь хилын харуулшан-шалгагша тэдэнэй түхэл янзые, онсо шэнжые, нюуса тэмдэгүүдые, тамгынь үнгые, үзэгүүдэйнь ямарые, бусад олон «таабаринуудыень» үнгэ сагаагүй мэдэхэ зэргэтэй. Гадна орон бүхэн зүбшөөhэн визээ «өөhэдынхеэрөө» бүтээдэг гээшэ. Юрэдөөл, документ бүхэнэй өө моогүйе наряар ажаглан харахаhаа гадна, хүнэй гараар хэгдэhэн «заhабари» үгы аа гү, али фото-зурагынь hэлгэгдэгүй гү гэжэ илангаяа хёрхоор шалгаха шухала.

Владимир Гончаров 21 наhатай, тэрэ Белгород шадар түрэhэн намтартай. «СССР-эй Гүрэнэй хилэ хамгаалха үедөө шалгарhанай түлөө» гэhэн медаляар шагнагданхай. Владимир нэгэ «аяншалагшын» хуурмаг паспорттайе элирүүлээ, үшөө хүнэй документээр халхабша хээд хилэ дабахаяа ябаhан этэгээдые баряа...

Владимирай хөөрөөе прапорщик М. Авдяков үргэлжэлүүлбэ. 1974 онhоо ОКПП-дэ алба хэжэ байhан энэ нүхэрнай эгээн дүй дүршэлтэй хинан шалгагшадай нэгэн юм.

— Манай албанда ямар онсо тиимэ шэнжэ хэрэгтэйб гэнэ гүт? — гэжэ Михаил Михайлович дабтан асууба. Тиигээд хургаа даран тооложо эхилнэ. — Анхарал, бүхы юумэндэ hэргэг hонороор хандалга, харюусалга, нюдөөрөө харахаа мартахагүй шадабари. Энэ бүгэдэнhөө гадна үзэл сурталай талаар хатуужал, үнэн сэхэ сэдьхэл, ямаршье мэхэ гоходо орохогүй бодол... Манай албанда буу барижа харатаниие мүрдэхэ, эрьюулхэ ушар гарадаггүй ааб даа, тиигэбэшье ямаршье заставынхиhаа дутуугүй орёо эрхэ байдалда ородог гээшэбди. Энеэдэтэйшье, ханяадатайшье ушарнууд болодог. Финляндиhаа ерэhэн эхир хоёр хүбүүд паспортаа зорюута hэлгээд, яагша ааб гээд манда үгэбэ гээшэ. Наряар шалгахадаа, илгааень олоод лэ байгаабди, Нэгэтэ зүүнэй оронуудhаа уг гарбалтай эрэ хүн ФРГ-гэй эрхэтэн аад, тэрэ мүртөө эхэнэр хүнэй паспортда өөрынгөө фото-зураг няагаад, манда үгэбэ гээшэ. «Танай документ гү?» — гэжэ асуухадамнай: «Минии даа, тон зүб», — гэжэ баталха юм. Юундэ эхэнэр нэрэтэй болообта гэhэн асуудалда тэрэ харюусажа шадаагүй.

«Москва» гэжэ ОКПП-гэй яаралтай мэдээсэлнүүд соо иигэжэ хэлээтэй: «Латвиhаа буухан рейсын самолёдоор ерэhэн аяншалагшад соо Великобританиин эрхэтэн Джеффри Ландау гэжэ хүн бии. Тэрэ 1949 ондо түрэhэн байна. Ландаугай абажа ябаhан сүүмхэнүүд соохоо иврит хэлэн дээрэ барлагдаhан сионис үзэл номноhон элдэб брошюранууд олдоо...»

Хэн манда иимэрхүү «эмиссарнуудые» эльгээнэ гээшэб? Энэ бүхы хэрэгүүдтэ американ ЦРУ-гай, Англиин Интеллидженс сервисэй, Баруун Германиин БНД-гэй эдэбхитэйгээр хабаададаг ушар хэндэшье нюуса бэшэ юм. Юуб гэхэдэ, тагнуулай эдэл түбүүд Советскэ Союзда эсэргүү ябуулгаяа али бүхы арга боломжо хэрэглэн үргэдхэхэ hэдэлгэ хэнэ бшуу.

Үшөө Шереметьеводэхи аэропортдо хуряагдан абтаад хэбтэhэн манай үзэл сурталай талаар дайсадай эльгээhэн «бэлэг-номуудые» хаража байхадаа, нэгэл ушар анхаралhаа алдаагүйб. Юуб гэхэдэ, совет орондо эсэргүү элдэб материалнуудые «буйлуулан, бүтээхэдээ», үзэл сурталай талаар диверсантнууд хүнэй hанаа сэдьхэлэй нарин утаhан дээрэ «наадаха» дуратай, илангаяа hүзэг бэшэрэлтэй зоной хүсэл эрмэлзэлэй «үбшэнтэй газарые» дайраха зорилготой юм байна гэжэ ойлгоо hэмди. Американ тусхай албанай түлөөлэгшэ Аллан Дрейтус гэгшын нэгэтэ иигэжэ сэхээ хэлэhые бидэ мартаха ёhогүйбди: «Шажанаар халха хээд хэмжээ ябуулгануудаа үнгэргэбэл, ехэ амжалта түйлаха болохобди. Шажан мүргэл гээшэ манай ябуулдаг хэрэгүүдтэ гүнзэгы ехэ удха шанартай. Энэ хадаа ондоо орон руу шурган орохо тон хүнгэн ба найдамтай онол арга мүн гээшэ».

«Москва» гэжэ ОКПП-гэй яаралтай документүүд мэдээсэнэ. «Хельсинкиhээ самолёдоор манай оронтой танилсаха зорилготойгоор 1952 ондо түрэhэн США-гай эрхэтэн Регина Сипле гэдэг ерэбэ. Тэрэнэй абажа ябаhан хубсаhан дороhоо, печенье хэдэг саарhан хайрсаг соохоо шажан номнолой удха шанартай 200 шахуу материал (библинүүд, брошюранууд, маани магзэм…

буулгажа … ной кассе… Баруунай … зэг бэшэ… гууд СССР… шодтой ту… гэргэдэг … «Соведууд… ригшадые … газаашална… идхан ойл… Тиимэhээл … аха дүүнэр… тойт», юуб … hүзэг ном… муд хомор… гэшэ «тан… мүн» гэжэ … наартан ба…

Даниин … лев гэдэг … рүүлхэ зор… нюусаар … оруулха hэд… баригдахада… нуудаар гэ… оролдоо: … синагого … еврейнүүдтэ… номуудые … хэдэ, тэдэ … скэ удхатай … рей хэлэн … хэтэй унша… ха гэжэ б… бшуу. Эндэ … гэжэ hанал…

Тиимэшье … ри Катлев … гааруулхые … гэ соонь … «политическ… гэдэг номуу… нөөдэрэй И… ветскэ Союз… бодол ном… байгаа ха … болохоор … «хэтэ мүнх… лоhон Израи… ень, эхэ ор… совет хүнүү… hан үгэнүүд… олдоо бшуу.

«Москва» … яаралтай мэ… пенгагенhаа … шалха зор… ондо түрэh… тэн Кохен … гэжэ эхэнэр … хайрсаг соо … үзэл сурта… ород хэлэн … hан номууд…

Хорюултай … хилэ дээгүүр … даг капитан… хөөрэлдэбэб…

— Контрба… мнай ой ухаа… ганнуудые б… даа, — гэжэ … рэнэ. — Үн… манай «Пра… звезда» газ… адляар барла… ха. Нарилжа … уншабал, за… гэхэдэ, үгэ б… совет байгуу… талда эсэргү… бшуу. Мэдээ… лэ дээгүүр … дэлгэ хэдэг. … гэжэ hаналта… шалгаха, шуха… досоохи удха… даг шуу. … лалтые, тэндэ… ямаршье үнд… гөөр магтаhан … хуули бусаар … магадгүй ха … тофонно касс… хэдэ киноле… дабуулан гарга… дэг. Тэдэнэй… шэглэл совет … хүнүүдые мү… раа зорилгото… дөөл, энэ х… hэргэг hонор…

Манай хөөр… hалжархиба. … hэн Аэрофло… молет бууба, … гоор соносхо… хүлисэл гүйг… гоо турникед… ба. Яахабши … иимэл ха юм… хамгаалха гэ… рэг бэшэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

СЭРЭГШЭДТЭЙ УУЛЗАЛГА

Улаан-Үдын гарнизоной дайшалхы болон политическэ талаар отличник-сэрэгшэдтэй уулзалга ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомдо hаяхан үнгэргэгдэбэ. Заншалта болоhон уулзалгаяа тэдэнэр партиин XXVII съездэ, Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой 68 жэлэй ойдо зорюулаа.

КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ республикымнай ниислэл хотын комсомолшууд болон залуушуулай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд болон тэрэнэй илагшад, мүн ябуулагдадаг сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэри тухай ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь И. Куриленко хөөрөө. Удаань сэрэгэй алба хаагша В. Минчук, республикын дайнай ветерануудай соведэй түрүүлэгшэ В. А. Сахьянов үгэ хэлээ.

Манай корр.

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭЭ

Республикын кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд абаhан социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэбэ.

Республикын 21 киносетиин 13-ниинь абаhан уялгануудаа үлүүлэн дүүргэhэн байна. Тэдэнэй дундаhаа Зэдын, Кабанскын, Бэшүүрэй, Захааминай районуудай, Улаан-Үдын городской киносетиин хүдэлмэрилэгшэдые нэрлэлтэй.

Тэрэшэлэн республикын кинотеатрнуудай 17-ниинь байгша оной хоёр hарын түсэбтэ даабари хэдэн хоногоор урид дүүргэбэ. Улаан-Үдэ хотын «Родина», «Октябрь», «Темп», Хяагтын, Закаменск хотын «Горняк», «Юность», Бэшүүрэй районой «Хилок» бусад кинотеатрнууд социалис мүрысөөндэ эрхилэгшэдэй дунда бии.

Зэдын районой Зэлтэрын кино-түхеэрэлгын киномеханик Т. С. Жапова, Дээдэ-Тооринин Б. М-С. Дашиев, Кабанскын районой Степной Дворец, Жилино тосхонуудай нүүдэл түхеэрэлгэнүүдэй киномеханигууд Н. Н. Робкина, Н. П. Изюрьева, Ивалгын районой Красноярово тосхоной А. А. Петренко, Хоринн Онинборскын Е. М. Темникова, бусадые илагшадай дундаhаа нэрлэлтэй.

С. ЦЫРЕМПИЛОВА.

МОСКВАДА БАРЛАГДАБА

Буряадай дунда үеын бэлигтэй уран зохёолшодой нэгэн Цырен-Дондок Хамаевай «Тропа над пропастью» гэhэн гаршагтай оншыхан туужануудай суглуулбари Москвагай «Современник» хэблэлдэ барлагдан гараба. Буряад оронойн мүнөө үеын хүн зоной ажабайдал, харилсаан, зуридхоон, инаг дуран тухай хөөрэhэн энэ ном Цырен-Дондок Хамаевай Москвада барлуулhан түрүүшын томо зохёол болоно.

Энэ ном соо бүридхэгдэhэн туужануудые уран зохёолшо Ю. Старостин ород хэлэн дээрэ оршуулаа.

А. ДОРЖИЕВ.

ВЕРА, НАДЕЖДА, ЛЮБОВЬ...

Хяагта хотодо ажаhуудаг Бухольцевтанай залуу бүлэдэ гурбан басагад түроо hэн. Вера, Надежда, Любовь гэhэн нэрэ түрэлхидынь тэдэнэртэ үгөө бэлэй.

Мүнөө хүүгэдэй саадта ябадаг бишыхан басагадай эсэгэ Александр Бухольцев «Бурводстройн» нүүдэл-оньhожоруулагдамал колонноdo жолоошоноор, эхэнь — Нина Хяагтын горторгдо наймаалагшаар хүдэлдэг юм.

Хөөрхэн багахануул Верые, Надиие, Любые хүмүүжүүлгэдэ гүрэн түрын зүгhөө али болохын туhаламжа үзүүлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вера, Надежда, Любовь.
Е. СУРМАЧАЙ фото.

СПОРТ

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЫН hОНИН

Хүнгэн атлетикээр РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө үбэлэй мүрысөөн Волгоград хотын хүнгэн атлетикын манеж соо боложо, 46 область, хизаар болон автономито республикын 300 гаран атлет хабаадаhан байгаа.

«Трудовые резервы» бүлгэмэй олимпиадада бэлэдхэлэй Буряадай түбэй түлөөлэгшэд — уласхоорондын классай спортын мастер Павел Яковлев, спортын мастерта кандидат Татьяна Виноградова эндэ манай республикын нэрэ хүндые хамгаалба. Тиихэдээ Яковлев 3000 метрэй зайда 8 минута 04 секунда саг харуулжа, илалта түйлаад, 1500 метртэ мүнгэн медаляар шагнагдаа.

* * *

Эдиршүүлэй дунда хүнгэн атлетикээр «Трудовые резервы» бүлгэмэй Россин соведэй мүрысөөн Липецк хотодо боложо, 26 командын 200 гаран атлет хабаадаhан байгаа.

Улаан-Үдын 18-дахи hургуулиин 9-дэхи классай hурагша Света Акулова 60 метрэй урилдаанда 7,5 секунда саг харуулжа, илалта түйлаба. 200 метрэй зай 26,6 секунда соо гаталжа, тэрэ мүнгэн медаляар шагнагдаа. 51-дэхи hургуулиин 10-дахи классай hурагша Андрей Севастьянов дабалтануудтай 2000 метрэй урилдаанда түрүү hуури эзэлhэн байха юм.

Бэшүүрэй районой hурагша Ирина Попова 800 метрэй зайда хоёрдохи, харин кооперативна техникумэй hурагша Людмила Ларионова зургаан зүйлөөр 3749 очко абажа, гурбадахи hууринуудта гараба.

* * *

Эдиршүүлэй дунда хүнгэн атлетикээр «Трудовые резервы» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Донецк хотодо болобо. Россин соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, энэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, Буряадай багшанарай институдай 1-дэхи курсын студент, спортын мастерта кандидат Евгений Сафонов 2 метр 10 сантиметр үндэрые харайжа, республикын шэнэ рекорд тогтоогоо. Эндэ Е. Сафонов бронзо медаляар шагнагдаа. Хоёр жэлэй урда тээ Виктор Вихровой тогтооhон рекордые тэрэ 2 сантиметрээр үлүүлбэ.

Иигэжэ нютагаймнай хүбүүн тус бүлгэмэй Түбэй соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, залуушуулай дунда хүнгэн атлетикээр СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө Липецк хотодо үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадаха болобо.

Б. МИРОМАНОВ,
РСФСР-эй габьяата тренер.

ДАХИНАА ЧЕМПИОН

Шатараар районой түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Хэжэнгэ hууринда hаяхан үнгэргэгдэбэ. Гурбан үдэр үргэлжэлhэн энэ мүрысөөндэ Хэжэнгэ, Эдэрмэг, Загаhата, Хөөрхэ, Шэнэ-Хэжэнгэ hууринуудай 18 шатаршан хабаадаа.

Үсэд шанга тулалдаануудай дүнгөөр Ч-Н. С. Сангадиев дахинаа чемпион болобо. Тиигэжэ нэгэдэхи разрядаа тэрэ баталба. Хэжэнгын интернат-hургуулиин түлөөлэгшэ, мүн лэ нэгэдэхи разрядтай В. Ц. Бадмаев удаадахи hуурида гараа.

Эхэнэрнүүдэй дунда хуушанай шатаршан Д. В. Ванчикова илаба. Район соогоо шатарай спортые хүгжөөхын тула ехэ оролдолго гаргаhан Дулма Ванчиковна мүнөө пенсидэ гараhаншье hаа, тиигэжэ хаба хүсэеэ алдаагүйгөө харуулба.

Мүрысөөндэ hурагшад яhала олоороо хабаадаа. Хэжэнгын дунда hургуулиин hурагшад Бадма Шагдаров, Олег Ринчиннимаев, Таня Ринчино гэгшэд ехэшүүлтэй ана-мана тулалдажа, hайшаал магтаалда хүртэhэн байна.

Партиин XXVII съездэ зорюулагдаhан мүрысөөндэ илагшадта районой спорткомитедэй болон ВЛКСМ-эй райкомой шангууд, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

З. ШИРАПОВ,

ҮШӨӨ НЭГЭ МАСТЕР

Боксоор Дунда Азиин республиканuудай түрүү hуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөн Киргизэй ССР-эй ниислэл — Фрунзе хотодо боложо, энэ шадархи республиканuудай, Ураал, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй областьнууд, хизаарнууд ба автономито республиканuудай 200 гаран боксер хабаадаhан байгаа.

Энэ ехэ заншалта мүрысөөндэ хабаадаhан манай республикын арhан бээлэйн шадабаритад шангай hууринуудые эзэлhэн байна. Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастерта кандидат Виктор Фадеенков хоёрдохи дундууршаг шэгнүүртэ рингдэ гаража тулалдахадаа, онсо өөрсэ эрга дүрэтэй, шандааhа шангатай байhанаа харуулаа. Тиигэжэ тэрэ бронзо медаляар шагнагдажа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэбэ.

ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Владимир Никитин — хоёрдохи, технологическа институдай студент Жан Юндунов гурбадахи hууринуудта гараба.

КОМАНДААРАА ТАБАДАХИ hУУРИДА

Санаар «Буревестник» бүлгэмэй Россин Соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Томск хотодо үнгэргэгдэбэ.

Тус бүлгэмэй Буряадай областной соведэй санашад 34 команда соохоо табадахи hуури эзэлбэ.

Хубиин тоосоогоор Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастерта кандидат Андрей Грабовский залуушуулай дунда 15 километрэй зайда урилдахадаа, бултанhаа түрүүн фиништэ ерэжэ, илалта түйлаhан байна.

Тус институдай студентка, спортын мастерта кандидат Юлия Зайцева 5 болон 10 километрэй зайда хоёрдохи hууринуудые эзэлжэ, мүнгэн медальнуудаар шагнагдаа.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ОЛООРОО ХАБААДАБА

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин санын баазада энэ үдэр хэзээ хэзээнэйхиhээ хүн зон олоор сугларhан байба. Спортын бүлгэмүүдэй тугууд hалхинда далбана, духовой оркестрэй хүгжэм холо ойгуур сууряатана. «Локомотив» бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд санашадай бүхэсоюзна долоон хоногой түгэсхэлэй урилдаанда хабаадахаяа ерэгшэдые иигэжэ угтаа.

Санашадай бүхэсоюзна энэ урилдаанда 250 гаран хүн хабаадаhан байна. Эрэшүүл табан, эхэнэрнүүд гурбан километрэй, мүн «Эжы, аба, би — спортын бүлэбди» гэhэн урилдаанууд сугларагшадай hонирхол татаа.

Гэр бүлөөрөө урилдаанда хабаадагшад соохоо вагонно депогой Леонид Бобрюк, НГЧ-6-най Владимир Лев, локомотивна депогой Марач гэгшэдэй гэр бүлынхид түрүүшын гурбан hуури эзэлээ.

Эдэнэрэй удаа эхэнэрнүүд урилдаанда гаража, команда бүхэнэй түлөөлэгшэдэй дунда шаг шууяан болоно. Эндэ НГЧ-6-най командын гэшүүд Ольга Абдрашитова, Ирина Коржевая, «Локомотив» бүлгэмэй санын секцидэ хүмүүжэhэн Светлана Котлеровская гэгшэд түрүүшын гурбан hуурида гараа.

Эрэшүүлэй дундаhаа хүүгэдэй спортын дүрбэдэхи hургуулиин тренер Владимир Холодилов, 6-дахи интернат hургуулиин 6-дахи классай hурагша Александр Фуфаев, 48-дахи hургуулиин hурагша Юрий Житухин гурбан эрхимлээ.

М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой физкультура, спортын бүлгэмэй түрүүлэгшэ А. Н. Ячин энэ урилдаа үнгэргэхэ хэмжээ ябуулгада эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа, олон спортсменуудые урилдаанда хабаадуулжа шадаа.

Н. ИВАНОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. КПСС-эй XXVII съезд тухай информационно мэдээсэл. КПСС-эй XXVII съездын тооссоон.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Съездын хүдэлмэридэ түшэглэн» — Г. Шелкуновагай корреспонденци. «Партийна ёhоор, үнэн сэхээр» — В. Бадмаевагай мэдээсэл. «Түрэл Эхэ орондоо, хүн зондо» — Л. Алемасовагай үгэ. Партиин социальна политика бэелүүлэгдэнэ: «Хүдэлмэришэ хүнэй элүүр энхын түлөө» — А. Коротаевагай статья. СССР-эй Эдеэ хоолой программа: ноосо яргануудые бэдэрэлгэ. «Хурдадхалгын замаар» — А. Галсановай статья.

Гурбадахи хуудаhанда. Мал ажал — онсо шухала hалбари. «Ажал хэрэгээрээ суурхалга» — Ю. Коркиной статья. Түргэдхэлгын шэглэлээр. «Станогой «хоёрдохи амин» — А. Папетын статья. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Эрхэ зоригоороо хүсэтэй» — Л. Зандановагай корреспонденци. Эрдэм наукын эдэбхитэд. «Түрүүшын ректор» — О. Куницынай статья. Спортын hонин. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 10.00 — Хүүгэдэй уран hайханай коллективүүдэй концерт. 10.30 — «Не имеющий чина». 3-дахи сери. 11.35 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 15.30 — **КПСС-эй XXVII съезд дээрэ.** 15.50 — Баримтата фильм. 16.10 — Гүрэнэй Н. Осиповой нэрэмжэтэ ород арадай оркестрэй концерт. 16.50 — «Орленок» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.30 — **КПСС-эй XXVII съезд дээрэ.** 20.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.25 — Мультфильм. 20.30 — «Дублер начинает действовать» — уран hайханай фильм. 22.00 — **КПСС-эй XXVII съезд дээрэ.** 22.15 — «Дуун-86». 23.15 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Түүхэ. 4-дэхи класс. 10.05, 14.40 — Англи хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай hурагшадта Гоё hайханиие ойлгожо hураха. 11.35, 12.40 — В. А. Катаев. «Белеет парус одинокий». 12.05 — «Шатарай hургуули». 13.10 — «Коммунис партиин манифестын» түүхэтэ удха шанар. 13.40 — В. Розов ба тэрэнэй геройнууд. 15.10 — «Мэдэхэ, шадаха бай».

Улаан-Үдэ. … hонин. (Бурят…) Хүдөөгэй … церт.

Москва. 18… най дуунууд… бол. Европы… кубок. «Цибона» — «Жальгирис» — «Телевизор» харалда».

Улаан-Үдэ. … бэшэгүүдээр». … эй габьяата … роватай уулза…

Москва. … нойрсогты, … — Гандболоор … пионат. Эрэш… лон СССР-эй … командануудд … новенные … зужэг. 22.35…

Редь… Р. Б. …

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-83, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-63, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли, г. Улан-Удэ, ул. Ленина … Н-00401. Заказ № 50. Индекс 0460…

БУ… СОВЕТСК… АДАЙ АССР-Э… 21 оной … hээ гарана … № 51

Сове… ИНС…

XXVII съездын февр… дани дээрэ КПСС-эй … хэлыс, КПСС-эй Центра… н тоосоото элидхэлые з… дэгдэhэн байгаа.

…ЪЕЗД…

…АРТИИН… …БШАГАЙ… …ХҮДЭЛ…